

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 245.

Sobota 23 Października 4 Listopada

1865 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących, po Świątach uroczystych i niedzielach.—Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach.—Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne kop. 6, za 3-krotne kop. 8.—Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się.—Listy przyjmują się tylko frankowane.—We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 2.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8.—Półrocznie rs. 4.—Kwartalnie rs. 2.—Miesięcznie kop. 67.—Bez odnośzenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się.—Numer pojedynczy kop. 5.—Za odnośzenie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5.—Na prowincji na stacjach Poczтовых w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20.—Półrocznie rs. 4 kop. 60.—Kwartalnie rs. 2 kop. 30.—Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się rsr. 1.

S P I S R Z E C Z Y.
DZIAŁ URZĘDOWY. — Rozkaz do zarządu cywilnego (dok.).—Rada administracyjna.—Magistrat m. Warszawy.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Obiad. — Kronika kościelna. — P. Ristori. — Drugie przedstawienie akrobatów. — Omnibusy. — Wypadek. — Przyjmowanie do uniwersytetów uczniów szkół rabinów. — Cholera. — Droga żel. warsz.-pozn. — Agitacja polska i sejm galicyjski, Węgry i emigracja. — Hr. Ag. Gołuchowski. — Ameryka. Kolumbia. — Anglja. Gabinet ang. — Gabinet i izba niższa. — Konwencja wrześniowa. — Austria. Kwestja zwolania stanów holz. — Podpalanie. — Azja. Japonja. — Niemcy. Nationalverein. — Prusy. Obecne usposobienie polityczne. — Order Ludwiki. — Włochy. Królowa portugalska. — Szkoły. — Korespondencje z Lublina, Suwałk, Solothurna i Paryża. — Zwiastuny polskiego powstania (c. d.). — Świątynia Chrystusa Zbawiciela w Moskwie. — Kronika.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, d. 22 Października. (3 Listopada)

Dokończenie Rozkazu do Zarządu Cywilnego z d. 28 września (10 października) r. b. Nro 13, oraz nominacje Rządu Gubernialnego Radomskiego, zamieszczone są w Dodatku do dzisiejszego Numeru.

Przez postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 19 (31) Października r. b., Urzędnik zostający przy Kancelarii Dyplomatycznej Jerzy Vasmer, pełniący z delegacji obowiązki Dyrektora Banku Polskiego, uwolniony został od tychże obowiązków; — a Radca Stanu Baron Mengden, mianowany Dyrektorem Kas tegoż Banku.

Przez postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa z dnia 12 (24) Października r. b., Radca Wydziału Wojskowo-Politycznego w Rządzie Gubernjalnym Lubelskim, Antoni Plewiński, z powodu wysłużenia lat do całkowitej emerytury, na własne żądanie uwolniony został od dalszej służby z prawem noszenia mundur klasy VI do pomienionego Urzędu przywiązanego; — a Asesor Kolegjalny Gustaw Mejer, dotychczasowy Naczelnik Kancelarii, mianowany Radcą Wydziału Wojskowo-Politycznym w tymże Rządzie Gubernjalnym.

Magistrat Miasta Warszawy. — Gdy pomimo upływu terminu naznaczonego do złożenia rachunku o rezultacie składki Wielkotypodniowej w roku bieżącym na Szpitale przez właścicieli domów zbieranej i mimo uczynionego niejednokrotnie wezwania przez pisma czasowe, niektórzy delegowani do tej czynności dotąd powierzonych im kwitariuszy i kwitu Bankowego na wniesioną składkę, nie złożyli, przez co ogólny rachunek zamknięty być nie może i Szpitale z uzbieranego dla nich zasiłku w właściwym czasie korzystać nie mogą; Magistrat ma honor ponownie prosić Delegowanych, ażeby najdalej w dniach 3-ch zebraną składkę wnieść do Banku, a Magistratowi kwit, kwitariusz i drukowane kurendy złożyć zechcieli.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa, d. 22 Października (3 Listopada)

Dzienniki paryzkie, w tej okoliczności że mgr. Chigi miał posłuchanie u cesarza Napoleona, upatrują wskazówkę zaniechania przez dwór rzymski dotychczasowej jego polityki bezczynności, w skutku przekonania się o nieodwołalnym postanowieniu rządu francuzkiego wykonania konwencji z 15-go września. P. Boggio w broszurze o pobycie w Rzymie opisuje swą rozmowę z ojcem św. wykazującą jak wielkie były złudzenia stolicy apostołskiej. Nie tylko uwa-

żano tam konwencję wrześniową za martwą literę, mającą na celu pozorne zaspokojenie Włoch, lecz sądzono że cesarz Napoleon nie był w możności odwołania swych wojsk z Rzymu, bez narażenia się na ważne niebezpieczeństwa w własnym kraju; z tego się okazuje jak mylnie oceniano wpływ stronnictwa ultramontańskiego we Francji. Teraz kiedy poznano swój błąd, stosunki pomiędzy Paryżem a Rzymem znacznie się ożywiły.—Telegram z Paryża zamieszczony w *Nord* zapewnia, że wkrótce, przed upływem trzech tygodni, zostaną wznowione układy pomiędzy Florencją a Rzymem.—Telegram z tego ostatniego miasta donosi, że *Giornale di Roma* uskarża się na rozpuszczane przeciw mgrowi Merode obelgi i potwarze, i oświadcza że ojciec św. uwolnił byłego promministra wojny od obowiązków z zupełnie szczególnych powodów, a głównie ze względu na jego zdrowie, nie pozabawiając go swej przychylności i poważania, na jakie zasługuje.

Angielski gabinet w ten sposób został ostatecznie ukonstytuowany, że lord Russell objął prezydencję gabinetu, lord Clarendon wydział spraw zagranicznych, a p. Fortescue kanclerstwo księstwa Lankastru po lordzie Clarendonie. Dzienniki angielskie upatrują dwa powody słabości tego gabinetu. Naprzód że p. Gladstone, mający na miejsce lorda Palmerstona przewodniczyć w izbie gmin, nie będzie miał dostatecznej pomocy z członków gabinetu zasiadających w tej izbie, ponieważ jedni nie podzielają jego przekonań, inni zajmują zbyt drugorzędne stanowiska; sam zaś bardziej jest obeznany z kwestjami ekonomicznymi, niż ogólnej a jeszcze więcej zagranicznej polityki; powtóre że będzie on miał do czynienia z nową jeszcze, nie przyzwyczajoną do karności izbą, a dawniejsze jej żywiły, które mogłyby mu przynieść pomoc, nie są do niego tak ślepo przywiązane, jak dawna większość izby do lorda Palmerstona. Ponieważ i w Paryżu nie wielką pokładają ufność w trwałość gabinetu, przeto stosunki pomiędzy dwoma gabinetami nie odznaczają się nadzwyczajną serdecznością.

W Grecji przesilenie gabinetowe jeszcze się nie skończyło. P. Bulgaris powołany do utworzenia nowego gabinetu, za pierwszy warunek położył oddalenie się z Grecji hrabiego Sponneck, na co król Jerzy się nie zgodził, a w skutku tego, p. Bulgaris odmówił podjęcia się powierzzonej mu misji.

Ostatnie wiadomości z Konstantynopola donoszą o pomyślnem załatwieniu kwestji wakufów, co do której wkrótce ma być wydany hat sułtański.

Telegram z Altony donosi, że rząd krajowy holztyński, idąc za przykładem rządu szlezwickiego, polecił władzom policyjnym, aby zakazały dziennikom nadawać na przyszłość innym osobom przydomki i atrybucje przynależne monarsze (zatem podczas trwania tymczasowości, cesarzowi austriackiemu i królowi pruskiemu) i używać inne nazwy z dodaniem cyfry porządkowej panującego księcia.

Zewsząd potwierdzają się wiadomości o stanowczem postanowieniu rządu francuzkiego, odwołania swego wojska z Meksyku o ile można najprędzej. Z takich usposobień wynikło naturalnie oziębienie stosunków pomiędzy dworem meksykańskim a francuzkim, i polepszenie stosunków pomiędzy tym ostatnim a gabinetem washingtonskim. Ostatnie wiadomości z Meksyku, zamieszczone w *Monitorze*, donoszą o wydaleniu się Juareza, w skutku zajęcia Chihuahua przez wojska francuzkie, do Stanów Zjednoczonych. Wiadomość ta oparta jest na raporcie jenerała Brincourt do marszałka Bazaine z 5-go września; tymczasem depeze z El Paso z 8-go donosiły o pobycie tam Juareza.

Telegram z Londynu podaje wiadomości z Nowego Jorku z 20-go z. m., według których sekretarz stanu Seward w mowie swej wyraził nadzieję, że instytucje republikańskie znów się odrodzą na całym lądzie stałym Ameryki (zatem i w Meksyku), a postęp ten nie zaniedba wywrzeć wpływu na państwa europejskie. Meeting demokratyczny w Nowym Jorku uchwalisz popieranie zarządu Johnsona, oświadczył się za koniecznością zastosowania zasady Monroe do Meksyku. Konwent północnej Karoliny oświadczył się za spłaceniem przez unję długu skonfederowanych; świeżo zaś wybrany na gubernatora w Mississipi były jenerał skonfederowanych Humphrey, w mowie swej uznał skonfederowanie za przeciwkonstytucyjne, oraz przemawiał za bezwzględną emancypacją a przeciw równouprawnieniu murzynów z białymi. Kongres fenienów, jak zapewniano, miał przyjąć tajną uchwałę wielkiej doniosłości.

Według wiadomości z Rio Janeiro, podanych przez telegram z Lizbony, brazylijczycy zajęli m. Urugwajana, a załoga paragwajczyków, składająca się z 6,000 ludzi, poddała się na łaskę i niełaskę.

Zwracamy uwagę czytelników na zamieszczone poniżej korespondencje z Solothurn i Paryża.

* (Obiad). Z powodu wyjazdu jenerał-adjutanta Włodzimierza Maksymowicza Schwartz na miejsce nowego przeznaczenia, znajomi i koledzy jego, dali na cześć jego obiad pożegnalny, w lokalu zajmowanym przez p. gubernatora warszawskiego. Na obiedzie tym znajdować się raczył JW. Hrabia Namiestnik. (*Warsz. Dnev.*)

* (Kronika kościelna). Z powodu onegdajszej uroczystości, w kościele katedralnym sumę celebrował ks. Działkowski, kanonik metropolitalny, słowo boże wygłosił ks. Chmielewski wikariusz, orkiestra odegrała na chórze mszę Elsnera, z tekstem polskim D. minor; w tymże kościele w dniu poprzednim odprawione było uroczyste doroczne nabożeństwo żałobne z wystawieniem katafalku, za fundatorów i dobrodziejów kościoła.

W kościele pijarskim sumę celebrował ks. Pawłowicz, były rektor pijarskiego konwentu, w czasie której artyści i amatorowie odśpiewali na chórze mszę Elsnera, hymn „Niebiańskiego dworu Pani” Lukasa, solo tenor i modlitwę do Matki Bożkiej Złotaszewskiego, solo baryton.

W kościele po-augustjańskim sumę celebrował ks. Rządki, kazanie do uroczystości zastosowane, wypowiedział ks. Mościcki, wikariusz z Pragi; chór amatorów odśpiewał mszę Słoczyńskiego, modlitwę Minhejmera, solo tenor, oraz hymn pięciogłosowy Krogulskiego.

W kościele parafjalnym św. Aleksandra, sumę celebrował ks. Jagodziński, nauczyciel instytutu głuchoniemych i ociemniałych, kazanie miał ks. Krajewski, wikariusz przy kościele ś-to-krzyżkim.

Odpust wszystkich świętych z wystawieniem, kazania i procesjami, obchodzony był w kościele po domipikańskim, franciszkańskim i po trynitarckim; w pierwszym z kościołów rzeczonych sumę celebrował ks. Euzebi Warszawski, alumn akademii duchowej, w drugim ks. Smiechowicz, w trzecim ks. Kaczanowski dziekan kapelanów wojskowych; ewangeliczną wygłaszali naukę— w pierwszym ks. Dąbrowski, w drugim ks. Zychowicz, w ostatnim ks. Jasiński.

W dniu onegdajszym we wszystkich kościołach były odprawione podwójne nieszpory, jedne zwyczajne, a drugie żałobne z wystawieniem katafalku, jako w wilgę dnia zadusznego; takie podwójne nieszpory tylko raz jeden do roku mają miejsce.

W dniu wczorajszym, jako zadusznym, we wszystkich kościołach, po sumie odprawione były egzekwie z konduktem około katafalka i trumny, i odbyły się procesje do pięciu ołtarzy czyli stacji, przy których odśpiewane zostały psalmy i oracie rytuałem na uroczystość tę przepisane.

W kościele katedralnym, sumę celebrował ks. kanonik Działkowski; orkiestra odegrała wielkie requiem Schidermaiera z tonu Es.

Na ementarz powązkowski, kiłkańskie tysięcy udało się osób. Nabożeństwo żałobne celebrował tam ks. Pleszowski, kapelan miejscowy; słowo Boże wygłosił ks. Smiechowicz franciszkanin; procesje odbyły się po ementarzu, jednocześnie z pokropieniem grobów.

* (P. Ristori). Wczoraj tedy, znakomita artystka włoska, zakończyła szereg widowisk w teatrze warszawskim— a zakończyła je najlepszą, a przynajmniej najrudniejszą ze wszystkich rol swoich, Elżbietę! Raz już, przy pierwszej reprezentacji tej efektownej tragedji, daliśmy, acz pobieżny rozbiór, nieporównanej gry p. Ristori; raz już wyraziliśmy wielkiej artystce uwielbienie, w imieniu całej publiczności tutejszej— dzisiaj, po zakończeniu przez nią szeregu widowisk, od których scena nasza odświeżyła się czystą atmosferą prawdziwej sztuki— pozostaje nam tylko wyrazić p. Ristori żywą, serdeczną wdzięczność w imieniu wszystkich ludzi, dla których taka wyższa atmosfera potrzebną jest dla duszy, jak pokarm dla ciała... Nie dajemy tu już rozbioru z dwóch ostatnich występów znakomitej artystki. „Pia dei Tolomei,” której nieszczęścia i straszną pokutę męża, odtworzył nam tak cudnie i tak przerażająco, Dante w swojej Boskiej komedji, a rylec niezrównanego Dentu przeniósł na karty świetnej edycji tego arcydzieła w Paryżu, znaną jest dla ukształconej publiczności postacią. Każdy więc pojmując dobrze, iż taka, jak Ristori artystka, umiała skorzystać z namiętnych lub rozpaczliwych sytuacji, znajdujących się w tej tragedji i utworzyć z nich cały charakter heroiny. Błyszcząca efektem i piękna, jako obraz żywej scena przy otwartym oknie pomiędzy Pią a Hugonem, uczyniła wielkie na publiczności wrażenie— nam jednakże najbardziej podobała się gra wielkiej artystki w akcie pierwszym, chociaż tam nie ma jeszcze żadnych sytuacji gwałtownych.— Tegoż samego wieczoru, na zakończenie benefisowego widowiska, p. Ristori deklamowała piękny fragment z poezji Lamartina. Język francuzki, w ustach sławnej tragiczki, nabrał nieznaną mi prawie, miękkości i siły naprzemian; oddała ona wszystkie odcienia myśli i uczuć poety z nieokreśloną subtelnością. O scenie z Mackbeta, sławnej scenie „snu” raz już pisaliśmy. Najznakomitszy to może fragment z rol p. Ristori i dosyć tego jednego, ażeby ocenić jej ogromny talent i rozślawić go po świecie.

Znakomita artystka, jutro opuszcza Warszawę, udając się w dalszą artystyczną podróż. Miejmy nadzieję, że nie ostatni raz widzieliśmy ją na scenie tutejszej; że ten potężny genjusz, na którym, jak na granitowej skale, pioruny czasu nie zostawiają śladu, wróci tu kiedyś jeszcze po nowe laury do wieńca niespożytej sławy, jaki się należy wzniosłej kapłance w świątyni Melpomeny nowożytniej. Al.

* (Drugie przedstawienie akrobatów) angielskich w Dolinie szwajcarskiej, zaświdyły wymownie o wielkiej, niewidzianej dotąd zręczności, z jaką pp. Jonnes, James i Willams wykonywają swoje napowietrzne ewolucje—szczególniej jednak podobał się i zadziwił publiczność p. Jonnes, który po cienkim drucie, przymocowanym do dwóch

slupów, chodził jak najswobodniej, stawał na jednej nodze, kładł się i podnosił, a wreszcie stojąc na tak wąskiej podstawie, dokazywał jednocześnie cudów ekwilibrystyki i zręczności z rozmaitemi przedmiotami podawanymi mu ze sceny. Zdaje się, że publiczność tutejsza przekonawszy się o istotnej wartości goszczącej obecnie trupy akrobatów, polubi jej przedstawienia i tłumnie uczęszczać będzie do sali Doliny, zwłaszcza w dnie świąteczne, w których przeważna część ludności warszawskiej uwolniona od obowiązków, pragnie rozerwać się i zabawić szczerze.

* (O omnibusy). Że omnibusy są pewną dogodnością dla miasta, temu nikt nie zaprzeczy; ale że wszystko ma swoje wady i wszystko ulepszać można, to i to jest prawdą. Dla tego zrobimy pewną uwagę, którą oddajemy pod sąd ogółu. Każdy omnibus przy wyjeździe ze stacji, pewną część drogi, ciągle przystawa, a monito any o to, zaledwie posuwa się noga za nogą, aż nie wypełni choć w części swego wnętrza pasażerami. Ta manipulacja omnibusów, jest niedogodna dla jeżdżących, tak że wielu mających krótsze kursa od miejsca wyjazdu, wolą iść pieszo, bo pierwsi są u celu aniżeli gdyby e-hali. W postępowaniu takim, omnibusy nie rozumieją własnego swego interesu. Niezawodnie przez to zmniejszają sobie, a nie powiększają liczbę jadących. Kto majechać, ten na pewno pojedzie, jeżeli jest miejsce i omnibus jest w kursie. Ponieważ w tem leży wspólny interes i właścicieli omnibusów i pasażerów, robiąc więc dogodność dla stron obu, byłoby bardzo pożądanem, aby omnibusy zostały słusznie zmuszone do wyjeżdżania kolejnego co pewien czas ze stacji; również dobrze byłoby, aby do równej i porządnej jazdy zagnane były. Sy.

* (Wypadek). W dniu wczorajszym w podwórzu domu N. 1251, przy ulicy Nowy Świat, konie zaprzężone do powozu i pozostawione bez dozoru, z niewiadomego powodu zestrąszone, rozbiegały się i wpały na znajdującego się tamż polowczasa robotnika Jozefa Żirowicza, który skutkiem tego ma mocno pokaleczoną głowę i znajduje się w niebezpieczeństwie utraty życia.

* Nr. 5 *Gazety Muzycznej i Teatralnej*, pisma tygodniowego, wyszedł z druku i zawiera: Przegląd tygodniowy, przez T. L. Przedstawienie amatorskie.—Korespondencja ze Lwowa.—Nowiny ze świata muzycznego.—Rozmaitości.—a w odcinku: Jak to dawniej bywało (gawęda przez A. Krasickiego).

* Nr. 18-y *Bazaru*, tygodnika ilustrowanego mód i robót ręcznych, wyszedł z druku i zawiera: Czwórnok nawidzony, powieść z angielskiego Karola Dickensa (ciąg dalszy)—Mozajka.—Do pięknej, przez K. Jaryszka.—Rozmaitości.—Część mói:—Mody zagraniczne.—Kapturek z pelerynką w kształcie chustki z ryc.—Opis czarnej ryciny (z ryc.)—Sakiewka szydełkowa (z ryc.)—Okragła serwetka (z 2 ryc.)

* (O przyjmowaniu do uniwersytetów uczni szkół rabinów). Na posiedzeniu rady uniwersytetu św. Włodzimierza, 16 sierpnia, odczytano wezwanie kuratora okręgu naukowego do rektora uniwersytetu, treści następującej: „W jednym z okręgów naukowych zaszła kwestja: czy mogą być przyjmowani bez egzaminu do uniwersytetów uczni i e, którzy ukończyli kurs nauk w szkole rabinów, poddając się jedynie dodatkowemu egzaminowi z języka łacińskiego i francuzkiego, które nie są wykładane w szkołach rabinów. Na skutek czego, minister oświecenia publicznego pod dniem 26 zeszłego marca zawiadomił mię, że ponieważ na zasadzie art. 14, 15 i 27 ustawy szkół rabinów z r. 1844, kurs tychże w ogólności odpowiada gimnazjalnemu (klasycznemu, bez języka greckiego), przeto szkoły rabinów powinny być zaliczone do liczby zakładów, których uczniowie, odbywszy z postępem kurs nauk, na mocy § 86 ogólnej ustawy uniwersyteckiej, najwyżej zatwierdzonej 18 czerwca 1863 r., mają prawo być przyjmowani na studentów; przyczem w myśl tegoż paragrafu, uczniowie ci winni są ulegać egzaminowi z języków łacińskiego i francuzkiego. (Siew. Pocz.)

* (Cholera). Korespondent z Teodozji pisze do *Odes. Wiest.*, że pomimo blizkiego sąsiedztwa cholery, w Teodozji nie wydarzyło się żadnego wypadku tej epidemji. Że miasto uniknęło tej klęski, przypisać to należy nie tyle środkom kwarantanowym, ile rozporządzeniom policji miejscowej i lekarza miasta, p. Rozenbluma, którzy pilnowali, aby nie sprzedawano owoców niedorzalnych i ze psutych. Do zachowania zdrowia publicznego wiele także przyczyniło się czyste utrzymanie miasta. (Gol.)

* (Droga żel. poznańsko-warszawska). Dnia 30-go października odbyło się w Poznaniu posiedzenie komitetu ogólnego budowy drogi żelaznej poznańsko-sztrażkowsko-łodzko-warszawskiej. Na posiedzeniu tem, technicy złożyli swe prace wstępne, i postanowiono, dla uzyskania pozwolenia na budowę tej drogi, wstawić się do pruskiego ministra handlu i do Namiestnika Hrabiego Berga za pośrednictwem deputacji, które mają być posłane w ciągu listopada do Berlina i Warszawy. Bardzo pożądanym i niezbe-

dnym jest większy ze strony mieszkańców Poznańskiego udział w podpisywaniu się na akcje, co może być osiągniętem za pomocą osobistych starań komitetu. (Pos. Z.)

* (Agitacja polska i sejm galicyjski. Węgry i emigracja.) *Wiedeń, 29 października.* Wiadomo, że tak przed jak i po zniesieniu stanu obłężenia w Galicji, stronnictwo liberalne dokładało niejednokrotnie wszelkich starań, ażeby skłonić rząd austriacki do udzielenia ogólnej amnestji wszystkim poddanym austriackim, skompromitowanym w powstaniu polskim. Ani poprzedni, ani teraźniejszy gabinet nie dał się do tego nakłonić, a to z powodu, iż stosunki w Galicji nie polepszyły się jeszcze w takim stopniu, ażeby mogły budzić do siebie zaufanie. Odmowę tę tłumaczono wówczas w ten sposób, jakoby pewne zobowiązania względem Rosji przeszkadzały Austrii udzielić ogólną amnestję. Lecz rozumowanie podobne jest bezzasadne, gdyż pojedyncze amnestje udzielane były w znacznych rozmiarach. Obecnie zaś wychodzą na jaw skazówki, nie pozostawiające najmniejszej wątpliwości pod tym względem, że przezorność rządu była aż nadto uzasadnioną. Powiadają, że natrafiono na ślady, dowodzące wyraźnie, że agitacja polska coraz bardziej się wzmaga. Szczegóły naturalnie nie są powszechnie znane; nie ulega atoli wątpliwości, że obecnie zawiązane znowu zostały, pomiędzy emigracją polską z jednej, a królestwem polskim, Galicją i Poznańskiem z drugiej strony, pewne stosunki, rzucające niekorzystne światło na często powtarzane zapewnienie, że ruch polski nie jest bynajmniej skierowany przeciw Austrii. Cała ta sprawa nie jest może niebezpieczną; lecz obawiać się należy, że może ona oddziałać zgubnie na działalność sejmu galicyjskiego, który ma zgromadzić się 23-go listopada. Posiedzenia sejmu galicyjskiego musiano już raz przerwać, z powodu powstania polskiego, na szkodę kraju, którego interesa, pod wielu względami nieuregulowane, wymagają patryjotycznych, gorliwych i sumiennych usiłowań ze strony jego reprezentantów. W ogóle zadziwia ta okoliczność, że agitacja polityczna, która chce pozornie uchodzić za dobę ze usposobioną, umiarkowaną i lojalną, nie waha się bynajmniej pozostawać w jawnych stosunkach z emigracją i z propagandą rewolucyjną. Tak *Hon.*, organ węgierskiego stronnictwa rezolucji (lewego krańca), ogłasza cały szereg listów z Brukseli o kwestji węgierskiej, o których cały kraj wie, że są pisane przez znanego emigranta węgierskiego. Listy te obejmują między innymi dowodzenia, że Europa, ze względu na powszechną równowagę (!), nie ścierpi ażeby węgry porobili zbyt wielkie ustęstwa na korzyść ogólnej monarchji austriackiej. (N. Preus. Z.)

* (Hr. Ag. Gołuchowski). Czas podaje znowu wiadomość z Sandeckiego, że wybór hr. Agenora Gołuchowskiego do sejmu, jest zapewniony. Kandydat ten odpowiedział przez telegraf swym wyborcom: „Ze względu na obowiązek obywatelski, gotów jestem przyjąć zaszczytne wezwanie moich drogiej ziomek.” We Lwowie atoli wybór jego nie został wcale zaniechany, i jeżeli przyjdzie tam do skutku, w takim razie wyborcy sandeccy nie będą mieli zapewne za złe hrabiemu, że będzie wolał przyjąć mandat od miasta Lwowa. W kwestjach politycznych nie podobna powodować się samą tylko grzecznością. (Krak. Z.)

Ameryka.

* (Kolumbia). Według wiadomości przywiezionych do Southampton przez parostatek pocztowy *Seine*, szerzyła się w Panamie pogłoska, że stan kolumbijski Antioquia, zajął stan również kolumbijski Cauca, chcąc w ten sposób zemścić się za wkroczenie na terytorjum Panamy, t. lterowane w sierpniu r. b. przez stan Cauca. Prawdopodobnie i ten ostatni stan zostanie zajęty. (La Patr.)

Anglja.

* (Gabinet angielski. Londyn, 30 października. *Observer* donosi, że hrabia Russell zwołał onegdaj, o godzinie 1-ej po południu, radę ministrów, która trwała bardzo krótko. Wszyscy ministrowie przyrzekli hrabiemu Russell, że pozostaną na dotychczasowych lub innych pośadach. P. Gladstone kierować będzie nadal wydziałem ska bu. *Morning Post* radzi hrab. Russell, ażeby nie przedstawiał projektu reformy parlamentarnej, zdolnego wywołać walkę, której rezultat wątpliwy wykazałby obojętność kraju we względzie reformy. *Daily News* wynurza nadzieję, że hr. Russell przedstawi projekt reformy parlamentarnej i projekt reformy kościoła irlandzkiego. Dziś, o pierwszej po południu, odbędzie się posiedzenie rady ministrów. *Morning Star* powiada, że rada ministrów, która odbyła się w sobotę, była wyłącznie formalną, gdyż hr. Russell miał już zapewnienie, że

koledzy jego będą go wspierać. *Daily Telegraph* sądzi, że nominacje na stanowiska drugorzędne w gabinecie mieć będą prawdopodobnie miejsce za kilka dni. Rozprawy nad polityką gabinetu będą mogły toczyć się dopiero po zupełnym ukonstytuowaniu gabinetu. *Morn. Herald* pisze, że godność kanclerza Lancastru pozostanie na teraz nieobsadzoną. Rada tajna zgrupowała się w tym tygodniu. *Standard* przyrzeka hrabiemu Russell poparcie stronnictwa konserwatywnego, jeżeli połączy się z nim przeciw stronnictwu radykalnemu.

* (Gabinet i izba niższa). Jedną z głównych trudności, z jakimi nowe ministerstwo będzie miało do walczenia, jest reprezentacja jego w izbie niższej. Według konstytucji angielskiej, żaden z ministrów nie może brać udziału w rozprawach tej izby, jeżeli nie jest jej członkiem. Z liczby członków nowego gabinetu, należących zarazem do izby niższej, sam tylko p. Gladstone zdolny jest do bronienia ministerstwa w obec opozycji. P. Cardwell, minister osad, szanowany jest przez izbę niższą jako doświadczony i zręczny urzędnik administracyjny, lecz po za obrębem kwestij dotyczących jego wydziału, nie wywiera na izbę żadnego wpływu. Tak samo rzeczy się mają co do p. Villiers'a, stojącego na czele wydziału opieki ubogich; ma on wielką powagę osobistą i przemawia niekiedy z wielką znajomością przedmiotu, lecz nie jest wcale mówcą w prawdziwym tego wyrazu znaczeniu. Sir Jerzy Grey, minister spraw wewnętrznych, jest w wieku podeszłym i słabego zdrowia; również sir Karol Wood, minister do spraw indyjskich, nie zdolałby należycie reprezentować ministerstwo w izbie niższej. Pozostali członkowie nowego gabinetu: hr. Russell, lord Clarendon, prezes rady tajnej lord Granville, pierwszy lord admiralicji książę Somerset i minister wojny lord Grey, są członkami izby wyższej. Rodzi się przeto pytanie, komu dostanie się przewodniczenie w izbie niższej, które należało dotąd wspólnie do zmarłego lorda Palmerstona i do p. Gladstone? Z samymi tylko pełnomocnikami rządu, izba będzie niechętnie rozprawiać. Nie pozostaje innego środka, jak tylko spotęgować siłę przedstawicielstwa ministerstwa w izbie niższej za pomocą niektórych zmian w gabinecie. (*Nordd. A. Z.*)

* (Konwencja wrzesniowa). *Times* oddaje pochwały cesarzowi Napoleonowi, z powodu początku zrobionego w wykonywaniu konwencji wrzesniowej, przez posłanie do Civita Vecchia fregat przeznaczonych do przywiezienia do Francji części wojsk okupacyjnych.

Austrja.

* (Kwestja zwołania stanów holsztyńskich). Co do zapowiedzianego przez średnie państwa wniosku w przedmiocie zwołania stanów holsztyńskich, prowadzone są układy zmierzające do spowodowania cofnięcia tego wniosku. Austrja podnosi tę okoliczność, że wniosek, ze względu na artykuł 3-ci traktatu wiedeńskiego, którego ze swej strony nie może i nie chce ignorować, nie przyniesie korzyści nikomu, ani związkowi niemieckiemu, ani Austrji, ani księstwu nadelbańskiemu, a obok tego nie zaszkodzi bynajmniej Prusom. Zresztą Austrja, pomijawszy kwestję prawa publicznego, nie odstąpi bynajmniej od służącego jej prawa zwołania stanów holsztyńskich, lecz nie waha się nazwać wniosek w mowie będący niestosownym. (*Debatte.*)

* (Podpalania). Jak donoszą do *Nar. Listy* z Czarnego Kościelca (w Czechach), znalezione tam zostały w ostatnich czasach cztery listy grożące podpaleniem, poczem regularnie następowały pożary. Ponieważ zaś i w tych dniach znaleziono podobne listy, tamtejsi mieszkańcy, pomimo przedsięwziętych właściwych środków w celu odszukania zbrodniarza, żyją w bardzo wielkiej obawie. (*Wien. Z.*)

Azja.

* (Japonja). Statek pocztowy francuzki *le Dupleix* opuścił Szanghaj dnia 3-go wrzesnia zaraz po przybyciu statku *Bourdonnaye*, udając się do Yokohama. Pomiędzy Chinami a Japonją zaprowadzono nową komunikację morską. Kupcy europejscy przyjmują zapewne z zadowoleniem tę wiadomość, że około 8,500 mil oddzielających Yokohamę od Marsylii przebyć można w 50-u dniach. W dniu 20-m sierpnia jak najzupełniejsza spokojność panowała w Japonji. Rząd uścił się w zupełności z pierwszej raty kosztów wojennych, ustanowionych ostatnimi konwencjami przez mocarstwa sprzymierzone. (*Le M. Un.*)

Niemcy.

* (Nationalverein). *National Z.*, która już podała sprawozdanie z rozpraw nationalvereinu, czyni uwagę, że znalazły uznanie zdania zupełnie przeciwnie. Chodziło o ratowanie egzystencji vereinu. Komitet obstawał za zjednoczeniem się z d. 26-go mar-

ca, które się nie udało. Stosownie do tego kompromisu, każdy w przyszłości powinien postępować. Wystąpienie niektórych członków skrajnej lewej nadało w końcu sprawie pozór, jakoby stronnictwo przyjazne Prusom zostało przeparte. (*Schles. Z.*)

Prusy.

* (Obecne usposobienie polityczne). *Berlin, 29-go października.* Wglądając bez uprzedzenia w obecne usposobienie polityczne wszystkich warstw społecznych naszej stolicy, musimy przyznać, że pomimo upartego zaprzeczania ze strony stronnictwa postępowców, zaszła w owem usposobieniu wielka przemiana. Chociaż nie można utrzymywać, ażeby ów przewrót był całkowity, jednakowoż widocznym jest, że z politycznego zamieszania powrócono nareszcie na drogę wstrzeźliwości i rozwagi; a jeśliby i temu chciano zaprzeczyć, to przynajmniej muszą przyznać wszechstronnie, że po szumie nastąpiło niezbędne odretwienie. Stanowi temu najśmielsi nawet agitatorowie demokratyczni naszej metropolji nie mogą zadawać kłamstwa, gdyż odretwienie to, które się w zupełny przemieniło indyferentyzm, przywiodło ich już do rozpaczliwej bezwładzności, tak, że żadnego nie mogą znaleźć środka dla przywiedzenia mas na drogę jakiegokolwiek opozycyjnej demonstracji. (*Patr. Z.*)

* (Order Ludwika). *Berlin, 30 października.* *St. Anz.* donosi o odnowieniu orderu Ludwika, zostającego pod pierwszą protekcją owdowiałej królowej, a pod drugą panującej obecnie monarchini. (*Wien. Abp.*)

Włochy.

* (Królowa portugalska). *Unita cattolica* donosi, że królowa portugalska, córka chrześcijańska papieża Piusa IX, przybędzie wkrótce do Rzymu w odwiedziny do swego ojca chrześcijańskiego. (*La Fr.*)

* (Szkoły). Włoski minister wychowania publicznego przesłał prefektom prowincji południowych okólnik, którym zaleca im, ażeby nie udzielali upoważnienia do otwierania na nowo średnich zakładów naukowych, kierowanych przez zakonników, przed sprawdzeniem, że nauczyciele mający wykładać w tych szkołach, posiadają kwalifikację legalnie nabytą, za pomocą bądź długiej praktyki, bądź egzaminu. (*La Fr.*)

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Lublin d. 27 października.

Przemysł w Lublinie. — młyny i piekarnie. — Fabryki narzędzi rolniczych. — Stan aury. — Teatr. — Koncert.

Pisaliśmy, że Lublin nie jest wcale miastem handlowym, zobaczymy teraz o ile przemysł w nim kwitnie. Miasto posiadające blisko trzydziesto-tysięczną ludność, stanowi już znakomitą rodzinę, której członkowie we wzajemnem zaopatrywaniu się w potrzeby do życia i w dostarczaniu sobie środków do podtrzymywania swego bytu, znajdują już wielkie pole do rozwijania swej pracy, czy to produkcyjnej czy nieprodukcyjnej, jak to ekonomistom nazwać się podobało. Owóż prace te produkcyjne, t. j. prace przysparzające bogactwo materialne, a do których głównie się liczą rzemiosła, powinny w takim mieście świetnie prosperować. Wiadomą jest rzecz, że pierwszym czynnikiem rozwoju wszelkiej pracy jest potrzeba; potrzeba jest przyczyną, praca jest jej wynikiem. Gdybyśmy nie potrzebowali schronienia, nie budowałibyśmy domów; gdybyśmy nie potrzebowali odzieży, nie robilibyśmy sukien i butów; ztąd im większe potrzeby, tem więcej pracy, skala zaś potrzeb wzrasta w miarę wzrostu ludności. Rozpatrując te potrzeby, widzimy, że zaraz po rolnictwie, które dostarcza najpierwszych potrzeb do życia t. j. produkta rolnego, występuje przemysł przetwarzający te surowe produkty na pokarm — a tym jest młynarstwo i piekarstwo. Ta arcy-patriarchalna praca wystarczała zawsze i wszędzie potrzebom ludności. Tu wiatraki, tam młyny wodne, owdzie deptaki dostarczały pod dostatkiem mąki, jeżeli tylko nie zbywało na zbożu; potężna para przyszła tu jeszcze w pomoc; ta chcąc od razu zwycięzko wyjść z rywalizacji z patriarchalnymi młynami, masą zapelniała targi, czyli przeszła miarę zaofiarowania w stosunku do potrzeb. Według takiego szkicu narysowało się i w Lublinie młynarstwo. Okolica nasza bogatą jest na około w małe rzeczki, które poruszają znaczną liczbę młynów zaopatrujących nas w mąkę dostatecznie; dla tego nie ujrzyś tu wiatraków, które jak cyklopy jednookie otaczają każde miasto, niemal każdą wieś warszawskiej gubernji, bardziej pod względem rzek od natury upośledzonej. Jako wyjątek od prawidła stanął tu w mieście jeden tylko wiatrak tak zwany holenderski, na wzniesłym budynku, i góruje po nad domami, u spodu którego znajdował się niegdyś deptak, także jedyny w całym mieście. Dziś parowa maszyna zastąpiła dawny motor nóg końskich

a system amerykański cylindrowy stanął w miejscu skrzywoi pyłowych. Jakby na przekór parze, holender wciąż jeszcze wywija śmigami po nad kurzącym się kominem i jeżeli w pośpiechu mielenia dorównać jej nie może, to w kosztach fabrykacji niezawodnie silnym dla niej być musi rywalem.

Drugi daleko potężniejszy amerykański wznosił się przed kilku laty tuż pod miastem. Zakład ten śmiało pierwsze miejsce pomiędzy wszystkimi zakładami przemysłowymi, do tego piekarnia parowa z angielskimi dubeltowymi piecami stanowiąc z nim jedną całość, piękny przedstawia obraz postępu przemysłu w tej jego gałęzi. Niestety ubolewać tylko należy, że zakład ten wzniesiony poświęceniem znakomitego kapitału, przez krzywe pokierowanie nie zdolnym jest podtrzymać swej egzystencji, — a szkoda, bo od czasu istnienia tego zakładu, dzięki rywalizacji jaką wywołał pomiędzy współproducentami, i mąka i pieczywo zyskało wiele na dobroci, a chociaż potężny rywal ustał na siłach i słabo się tylko mierzy ze swymi współzawodnikami, to jednak rozbudzona emulacja nie przestaje błogich wydawać owoców; — kilku wprawdzie tylko liczymy tu piekarzy, oprócz starozakonnych, którzy odrębny cech stanowią dla swoich wyznawców, mimo to Lublin nie może uskarżać się ani na brak, ani na zły gatunek pieczywa.

Sledząc dalej za przemysłem, zanim przystąpimy do drobniejszego rękodzielnictwa, widzimy tu jeszcze znaczniejsze zakłady, np. dwie fabryki narzędzi rolniczych. Ze wszystkich gubernij kraju naszego, lubelska zakładów takich najmniej posiada, bo oprócz tutejszych, egzystuje tylko jeszcze jedna podobna fabryka, w małych bardzo rozmiarach, w Ordynacji Zamojskiej, i one to mają do obsługi niemal największą gubernię. Wnosząc z tego stosunku zdawałoby się, że fabryki te na wzór fabryk Baringa i Coquerella licznym zatrudniają rzemieślników i wiele mieć muszą zajęcia. Tymczasem rzecz się ma przeciwnie. Każde narzędzie rolnicze, czy to mechaniczne lub nie mechaniczne, choćby tylko nawet proste grabie, jeżeli tu komu potrzebne, sprowadza się z Warszawy choćby z większym kosztem i mniejszą gwarancją dobroci, bo naturalnie bez własnego naoczno przekonania się o takowej. Nie chcemy tu rozierać kwestji: czy cecha warszawskiego lub zagranicznego fabrykanta położona na jego wyrobie, jest rękojmią dobroci, w jakąbyśmy ślepo wierzyć mogli, — lub czy miejscowy wyrób nie będzie nigdy zdolnym wyrównać tamtemu w jego doskonałości, bo sami a probujemy system wolnej konkurencji i zawsze będziemy głosować za najpierwszym warunkiem każdej akcji fabrycznej, t. j. za prawdziwą wewnętrzną wartością wyrobu, jakąkolwiek by cechą na sobie nosił. Ale dla tej samej przyczyny pytamy się, czy ten sam rzemieślnik, z tegoż samego materiału, nie potrafi tak dobrych grabi zrobić w Lublinie, jakie robił w Warszawie; czy zmiana miejsca może mieć jaki wpływ na jego robotę? Tego nie dowiódł by nam żaden ekonomista, raczej by nam postawił inne warunki w jakich znajdujący się tutejszy fabrykant nie może się mierzyć z tamtymi, a które na wyroby jego wpływ wielki wywierac mogą; np. że nie posiada takich mechanicznych warsztatów jak tamci, zastępujących roboty ręczne maszyną, działającą z większą biegłością i doskonałością; że brak odpowiednich środków nie dozwala mu w takowe się zaopatrzyć, a środków tych bez poparcia, bez odbytu wyrobów nabyć mu niepodobna.

Ani takie uprzedzenia żądających, ani życzenia fabrykujących, nie dadzą się żadnym dowodzeniem ani na jedną ani na drugą stronę wyrozumować; tak jednych jak drugich własny tylko interes sprowadzić musi do wzajemnego przeświadczenia się o prawdziwej korzyści.

W następnej korespondencji pomówimy dalej o rzemiosłach, dziś kończymy wzmianką o stanie aury, która w późnej już oto jesieni, darzy nas piękną pogodą przy 12 do 14 stopniem ciepła. W dniu 24 b. m. mieliśmy mały deszcz, który odtąd czasami pogodę przeplata, z rana zaś białe przymrozki.

Teatr robi postępy. P. Ratajewicz kompletuje dosyć pomyślnie swą trupę coraz nowymi nabytkami, i z godnem pochwałą usiłowaniami, stara się trafić do gustu i upodobania publiczności. Na jutro zapowiedziany mamy koncert p. Wąsowskiego w teatrze.

Suwałki, 24 października.

Odpowiedź na artykuł „Dłużnik i Wierzyciel.” zamieszczony w Nrze 233 *Dziennika Warszawskiego.*

W artykule tym zapowiedziany z góry dłużnik zupełnie pominięty, a w miejsce jego wyprowadzony na scenę patron. Ponieważ artykuł nadesłany z Suwałk, więc oczywiście, odnosi się do jednego z tutejszych patronów, i podług widzimi się czytających, stosownym będzie do tego lub owego.

Z odpowiedzi włożonych w usta patrona, niedostojnych, ale mocno przeinaczonych i ubarwionych, wcale bym się nie domyślił że tu ja jestem na placu, ale z narzeką na przepisy subhastacyjne, oraz ze wzmiarki o zgłodniałych dzieciach wierzyciela, o dających patronowi 33 rublach, i żądanych przez niego 600 rublach, nabrałem pewności, że tu wierzycielem i zarazem autorem artykułu jest nie kto inny tylko pan J. K. z Suwałk, a ja owym patronem, który miał szczęście czy nieszczęście mieć go klientem, i za to niezasłużenie figuruje w dialogu.

Wymieniam wierzyciela pierwszymi literami imienia i nazwiska, bo anonimów ścierpieć nie mogę, i dla tego też i sam podobnie podpisuję tę odpowiedź.

W artykule jest mowa o przewlekaniu sprawy przez lat 10, o branych przez tyleż lat w jednej i tej samej sprawie honorarjach, o nieoddaniu 33 rubli, o wymaganiu 600 rubli, nareszcie o braku litości nad głodnymi dziećmi wierzyciela; ci więc którzy czytali i czytać będą ów artykuł, mogliby niesłusznie posądzić tutejszych patronów o opieszałość i zdzierstwo.

Dla tego widzę potrzebę udzielenia panu J. K. publicznej odpowiedzi:

Podzielim zupełnie zdanie pańskie, że subhastacja podług dzisiejszej procedury zbyt jest kosztowna i utrudzona, ale za to przyznaję: pozwolisz pan nawzajem zrobić i kilka uwag.

1° Nie jesteś pan prawnikiem, a chcesz udzielać rady prawnikom. Dawalesz je pan i J. W. N. Z. C. przed kilkoma laty, domagając się zmiany przepisów subhastacyjnych, dla tego, że zamierzasz subhastować dobra S. Ale zalecono panu cierpliwość. Tradno aby dla jednej osoby prawa zmieniono; czy one dobre lub złe, stosować się do nich potrzeba.

2° Tylko dwa razy miałem pańskie sprawy pko panu W. Pierwsza powierzona mi było d. 27 listopada 1858 r. a już w dniach 10 grudnia t. r. i 17 marca 1859 r. uzyskałem pomyślnie wyroki, i z danych 20 rubli zostało na honorarjum tylko rubli 7 kopiejek 40. Drugą sprawę powierzylesz mi pan w czerwcu r. b., a wyrok illacyjny zapadł już dnia 4 lipca, więc i tu przewłoki nie ma, a z otrzymanych 33 rubli wydatkowałem na kosztu rubli 13 kop. 42 1/2, jak pan o tem z akt przekonac się mozesz. Zostało wprawdzie rubli 19 kop. 57 1/2, ale to do porachunku, boś pan przecie żądał poparcia sprawy celem obliczenia procentów i zamiany na kapitał przynoszący procent od procentu? A z czego ja zapłacę woźnego, stemple, za wyroki? Bardzo mało zostanie na honorarjum, nie licząc już wcale za pogadanki i narady w innych interesach. I to nazywasz pan przewlekaniem sprawy i braniem honorarjów przez lat 10? Kiedy otrzymałem więcej?

3° Za działania komorników przez pana ustanowionych i kontrolowanych odpowiadać nie mogę, ale i oni tu nie winni, zwłaszcza że pomimo licznych trudności wygzekwowali dla pana i oddali rubli 300, a sam dłużnik odplacił rubli 290 kop. 25, o czem pan zamilczasz. Masz więc pan z czego pokryć czynione forszusa, a nawet część procentów pokryta.

4° Każdy patron który prowadził subhastację, przyzna to że forszus rubli 600—800 na subhastację dóbr S. jest wcale umiarkowany. A dla czego pan zamilczasz o tem, że chciałem czekać na honorarjum do ukończenia subhastacji i poprzestać na tem co mi trybunał przyzna, bylebyś pan w miarę potrzeby forszusował na kosztu?

5° W r. b. zrobiłem to czegoś pan żądał, a jeśli trybunał na teraz illacji nie przyjął, to przecież powiedzialem co zrobić? Wyjąć wyrok adjudykacyjny dóbr i uregulować tytuł własności na W., a trybunał drugą illację przyjmie. Ale to kosztuje, a pan forszusować czy nie chcesz, czy nie mozesz.

6° Jeśliś pan uważał się być pokrzywdzonym, mogłeś się udać do prezesa trybunału, a ten by rzecz rozpoznał.

7° Wzmianka o zgłodniałych dzieciach obliczona na efekt, bo kto ma rocznej płacy rubli 450, a przytem kapitał hipotekowany 4,000 rubli, temu łatwo i łatwo przekożanie że dzieci jego klienta mra z głodu, nie osmięliby się wymagać honorarjów.

8° Nie mogłem panu zarzucać braku doświadczenia, bo zdaje mi się żeś pan starszy odemnie wiekiem.

9° Zresztą kładziesz pan w usta patrona obce mnie zwroty mękk. Ja nigdy nie używam formułki: „zeżnam dla was dobrodziejca,” bo mówię zwykle „bądź pan zdrow” lub „do widzenia,” i dla tego też obecna odpowiedź kończy temi słowami.

10° Do widzenia! Proszę przypisać sobie swoje akta, odepłać rachunki, rubli 10 kop. 25, bo jak widać, niepotrzebne, bo dalej gwałdzaliż nie myślę, aha! też „bądź pan zdrow” i przyslij kogo po akta i pienią-

dze, a potem uwolnij mię raz na zawsze od zaszczytu prowadzenia pańskich interesów. R. W.

P. S. Gdybyś pan miał chęć wystąpienia z repliką, to z góry oświadczam, że w sporze obecnym, jako sumarycznym, dupliki z mej strony nie będzie.

Solothurn, d. 28 października 1865 r.

Posiedzenie tow. brater, póm. z posłem jenerała-blagiera. — Połączenie towarzystw bratniej pomocy z towarzystwem demokratycznym. — Artysty dramatyczni. — Ojciec Józef postanowił uszczęśliwić swą osobą pannę Emmę Honneger, przez zawarcie z nią aktu małżeństwa.

Następnego dnia po komedji odegranej w naszym mieście przez polskich emigrantów na cześć S. p. Tadeusza Kościuszki, odbyło się w szynku „zur Helvetia” walne posiedzenie towarzystwa bratniej pomocy, z posłem Mierosławskiego, Kosteckim. Oprócz członków towarzystwa bratniej pomocy tutejszego kantonu, znajdowali się także na posiedzeniu członkowie tegoż stowarzyszenia z Bazylei, Zürichu i Neuchatelu.

Prezes towarzystwa bratniej pomocy m. Solothurn, pułkownik Olszański, uwiadomił zgromadzonych członków o celu dzisiejszego zebrańia, następnie powiedział mowę o jedności i zgodzie — po czem odczytał odezwę napisaną przez jenerała-blagiera do emigrantów polskich w Szwajcarii, o połączeniu się z towarzystwem demokratycznym, świeżo utworzonym we Francji.

Po Olszańskim wlażł na stół, epileptyk Kostecki — spojrzawszy wzrokiem obłąkanym po sali wirthschafu, zaczął z większą jeszcze jak poprzednio wściekłością, rzucać pioruny na przeciwników swego pryncypała. W mowie swojej, eksdyktatora Langiewicza nazwał podłym arystokratą i zdrajcą; — jenerała-uciekiera — tchorzem i niedołęgą, a Gillera i Comp. — nikczemnikami i oszustami. — Mistrza zaś swego porównał z Mojżeszem i dowodził, że jak tamten niegdyś żydów z niewoli egipskiej wyprowadził, tak ten jedynym niezwykłym carré bataljonem (złożonym z uciekinierów ostatniego powstania) Polskę oswobodził. „Do jednego zatem carré bataljonu „bracia!” — wrzeszczał jak opętany Kostecki, i ognia z czterech „ścian do nieprzyjaciela, bo ojczyzna w niebezpieczeństwie! Ognia! ognia! i ognia przedewszystkiem do „reakcjonistów i zdrajców! Ognia! Ognia!” Paroksyzm wielkiej choroby powstały z wysilenia i częstych toastów, nie dozwolił Kosteckiemu wszystkiego ognia wyzionąć.

W czasie kiedy pieniącego i rzucającego się gwałtownie, w skutek choroby, posła, układano pod stołem na płaszczu, członkowie towarzystwa bratniej pomocy w Zürichu, obrażeni obelżywem wyrażaniem się epileptyka o jenerała-uciekiera, wyszli z posiedzenia, z zamiarem dochowania wiary jenerała-uciekierowi i unikania w przyszłości wszelkich stosunków z jenerała-blagierem i jego posłannikami.

Posłannik blagiera zaledwie w dwie godziny po paroksyzmie zdolny był do dalszych obrad. — Przez cały ten czas, zebrani członkowie zajęci byli pijatyką i ciągłemi sprzeczkami.

Kostecki wygramoliwszy się z pod stołu i przyszedłszy do przytomności, odczytał ustawę napisaną przez jenerała-blagiera.

W § 14 tej ustawy powiedziano: „Każdy z członków stowarzyszenia demokratycznego winien jest „piątą część swego majątku, lub dziesiątą część rocznej pensji (jeżeli majątku nie posiada), złożyć jednorazowo do rąk jenerała Mierosławskiego na kapitał „żelazny” potrzebny w danym razie na zakup broni i inne wydatki dla wywalczenia niepodległości „Polski”.

„Dalej w § 15 powiedziano: „Oprócz powyższej jednorazowej ofiary, każdy z członków stowarzyszenia winien jest składać miesięcznie 10% od pobieranej miesięcznie pensji lub dochodów. Połowa tej sumy „przeznacza się na potrzeby stowarzyszenia, reszta „zaś idzie na kapitał „żelazny”. — Do powyższych dwóch paragrafów dodano następującą uwagę: „Gdyby który z członków nie był w możności uiszczenia na raz przypadającej nań ofiary, dozwala mu się takową rozłożyć na raty”.

Po odczytaniu ustawy, która przez większość została przyjętą, spisano protokół połączenia towarzystw bratniej pomocy miast: Solothurn, Neuchatel i Bazylei z towarzystwem demokratycznym. — Postanowiono przytem, że towarzystwa te zmienią dotychczasowy tytuł „bratniej pomocy” na „demokratyczne”.

Niektórzy z członków szczególnie mający coś do stracenia z uwagi na §§ 14 i 15 ustawy, odmówili podpisania protokołu i wycofali się ze stowarzyszenia.

Wszyscy którzy odstąpili od zjednoczenia nazwani zostali przez epileptyka Kosteckiego odszczepieńcami i zdrajcami.

Stosownie do przepisów ustawy, każde stowarzyszenie demokratyczne składać się ma z prezesa, dwóch członków i sekretarza na czele, zstających pod bezpośrednią władzą jenerała-blagiera. — Po skończonym posiedzeniu, Kostecki wyjechał do Paryża dla zdania sprawy jenerałowi ze swej misji.

Artysty nasi dramatyczni, po kilku tygodniach przerwy z powodu objazdu jarmarków, grali wczoraj w Wirthschafcie „Wilhelm Tell,” pierwszy raz, balet w czterech obrazach, układu ojca Józefa pod tytułem: „Kosynier”. — Ojciec Józef pomimo ran odniesionych w pojedynku z Werpachowskim w Lucernie, był niezrównanym w tańcu, to też co chwila wynagradzany był rzesistemi oklaskami przez zebraną publikę.

Ojciec Józef żeni się z jedną ze swych najzdolniejszych baletnic, panną Emmą Honneger. Ślub ma się odbyć na początku przyszłego karnawału w Bawarii. W razie nastąpić mogących ze strony władzy duchownej trudności, ojciec Józef postanowił zmienić religiją. Rb.

Paryż, 29 października.

Prace organizacyjne. — Opozycja pracujących nad powrotem do kraju i opozycja lekliwych. — *Głos Wolny*. — Stosunki emigracji do rządów i zalecanie uczciwości. — Postępowanie towarzystwa demokratycznego 1832-1852. — Wyznanie jęgo z Paryża, zlanie się w Londynie z kom. europejskim i t. d.

Roboty organizacyjne idą naprzód. Brak im jeszcze wprawdzie jedności kierunku, naczelników uznanych i zeskicowanej przynajmniej centralizacji; ruch jednak, krzątanie się bezustannie w skupieniu ludzi w pewne grupy, cyrkularze, mowy i posiedzenia, idą jedne za drugimi i gdyby nie myśl większości emigrantów o powrocie do kraju, gdyby nie obawa znów innych o ściągnięcie na siebie uwagi i represji rządów za tworzenie zbyt wielkich a tymbardziej za jedne ogromne stowarzyszenie, które by formowało państwo w państwie, to przy takiej energii, przy takich stosunkach i zasobach pieniężnych jakie posiadają naczelnicy uciekinierów (samo stowarzyszenie Kościuszkowskie zostające pod prezydencją Dra Kamińskiego, wydaje miesięcznie na wsparcia 600 fr.; komitet zaś szwajcarski w St. Gallen, nałożywszy podatek 50 cen. na każdą głowę w kantonie, zebrał w jednym miesiącu 17,000 fr. które przesłał komisji stypendjalnej w Zürich) — dzieło zcentralizowania całej emigracji dokonane by już zostało.

Dwa więc są żywioły które paralizują roboty organizacyjne: frakcja emigracji pracująca jawnie lub skrycie nad uzyskaniem przebaczenia u rządu i nad powrotem pod „żelazne jarzmo niewoli” (nie musi być jednak to jarzmo tak straszne skoro tylu ludzi za nim wzdycha), i frakcja obawiająca się rządów, któreby mogły odnawiać jej gościnności za formowanie stowarzyszeń.

Domyślcie się, że głównym usiłowaniem naczelników emigracji, jest pozyskanie dla siebie tych dwóch opozycji. — Przeciwno wszakże pierwszej, wszystkie środki okazały się dotąd nadaremny; okrywszy więc jej członków mianem zdrajców, wyrodków i szpiegów, zostawiono ich w pokoju, co zaś do drugiej, to nad tą pracują jeszcze w tej chwili, drogą perswazji i przykładami z przeszłości.

Głos Wolny, jako dziekan piśmiennictwa emigracyjnego, pod tytułem: „Zbyteczna obawa,” zamieszcza w 83 numerze, artykuł poświęcony uspokojeniu lekliwych.

Artykuł ten, zaczyna się od określenia stosunków emigracji do rządu angielskiego i francuzkiego, dowodząc, że rządy te mają podwójny interes tolerowania a nawet wspierania wszelkich robót emigracyjnych; raz dla tego, że szanują naszą narodowość (?), a pod drugie, iż emigracja polska, tak jak hiszpańska, włoska, ruska i t. d., służy w ich rękach nieraz za „środek polityczny”. Ostatnie wyrazy podkreślamy, by zwrócić uwagę czytelnika na poprzednie dowodzenia Dziennika, że naród nasz zawsze, stawał się krwawą igraszką zachodu, wbrew najżywotniejszym interesom Polski.

Ponieważ więc rządy, udzielające nam gościnności, mają podwójny interes utrzymania emigracji przy życiu, ponieważ nieścigały poprzednio jej naczelników za formowanie stowarzyszeń, zkad by zatem dziś, pyta się *Głos Wolny*, też same rządy miały nam tamować rozwój naszych prac?

Pomimo jednak tych uspokojęń, *Głos Wolny*, uważa za konieczne, poprzeć je pewnemi radami, które by usunęły wszelkie przeszkody i podejrzenia wyniknąć mogące ze strony tych patronujących rządów. Radzi on naprzód aby koła emigracyjne, niezajmowały się sprawami wewnętrznymi tych państw, które im gościnność udzielają, następnie zaleca im spokójność, jedność, a przedewszystkiem uczciwość. (Zalecanie uczciwości widocznie jest na porządku dziennym, gdyż wyszedł w tych dniach okólnik w tem samym znacze-

niu, wydany przez pp. Agatona Gillera, Aleksandra Dubieckiego i Franciszka Lackiego).

Nie do nas należy przepowiadać postępowanie emigracji względem rządów, ani rządów względem emigracji; w interesie jednak dobra i spokoju krajowego, uważamy za konieczne rzucić wzrokiem w przeszłość emigracyjną, datującą od 1832 do 1852 roku.

Najsilniejszym z towarzystw emigracyjnych, było bez zaprzeczenia *towarzystwo demokratyczne*. Towarzystwo to przy założeniu, inaugurowało także zasadę niewtrącania się w wewnętrzne sprawy Francji. Czy jednak dotrzymało słowa? Na to nam straszne emeaty z panowania Ludwika Filipa, najście izby poselskiej za rzeczpospolitą z 1848, oraz zaburzenia krwawe dokonane przez toż samo towarzystwo w kraju naszym w 1839 i 1846 odpowiadają — że nie.

Towarzystwo to, za mieszanie się w sprawy francuskie, skasowane przez rząd republikański w 1849 r., przeniosło swą centralizację do Londynu. Lecz tu nie długo zostało w pokoju. Złączywszy się z komitetem europejskim, do którego należała cała opozycja czerwona, towarzystwo to upaść musiało (tytuł bowiem bez siły jest mieczem), a członkowie jego rozsypani po Francji, ulegli banicji lub aresztowaniu.

Przypomnienie to krótkie, poucza nas, że obawy tak zwanych *leklivych*, nie są tak bezzasadne, jak tego chce *Głos Wolny*. Zresztą jeżeli dziś, kiedy emigracja rozłożona, narażona jest na „być może, wyjątkowo, w skutku nieporozumienia, lub nieprzyjaznych insynuacji, napotkać się mając tu i owdzie zawady i opór, to cóż będzie wówczas, kiedy ta emigracja uformuje się w jedno ciało, z jedną centralizacją i z planem politycznym? Nie przeczem jednak by rząd francuski nie miał tolerować jakiegoś wielkiego stowarzyszenia, ale wtenczas prefekt policji będzie jego prezesem, tak jak to ma miejsce we wszystkich stowarzyszeniach francuskich.

Lepiej więc zatem być lekliwym, ostrożnym, i używać pokoju, aniżeli ambitnym i narażonym na wszelkie następstwa towarzyszące zwykłe karjerze awanturników politycznych.

Zwiastuny powstania polskiego.

(Die Vorläufer des polnischen Aufstandes. Leipzig. Verlag von Otto Wigand. 1864.)

(dalszy ciąg, patrz Nr. 243.)

Nasz autor widocznie pisał pod wpływem tej sentymentalności. Dostawszy się do Polski w takich czasach, kiedy wypadki szybko następowały jeden po drugim, i kiedy zatem jako kronikarz teraźniejszości, nie miał czasu zbadać przeszłości, przejął się pojęciami społeczeństwa, które go otaczało. Ale jeśli rdzeń wszelkiego złego, jakie tak nazywana sprawa polska ściągnęła już na Polskę, i jakim jej jeszcze zagraża, znajduje się nie tylko w braku rzeczywistej znajomości rzeczy, ale także w długoletnim systematycznym przekraczaniu prawdy, słowem nie w *error* lecz w *confusione*, to nierównie ważniejszym jest przez objaśnienie dissonansów w dziełach, które przez dobre zamiary i prawości autorów mogłyby służyć za materiały dla historyków, przeciąć drogę dalszemu szerzeniu się mylnych pojęć, aniżeli polemizować z pisarzami, dla których grube oszukaństwo stanowi cel oczewisty. Plody ostatnich mają tylko chwilowe, efemeryczne znaczenie, społeczno-polityczne, lecz nie historyczne. Słońce wejściem swym rozprasza cienie nocy, czy będzie niebo jasne lub zasute chmurami, dla tego, że cień nie jest nic innego jak zaprzeczenie światła. Tak i w kwestji polskiej, słońce prawdy historycznej szybko rozpedzi ciemności widocznego fałszu; ale nie dość aby oświecało umysły półświatłem skróś obłoków przestarzałych błędów; powinno ono jasno świecić na bezchmurnem niebie. O to dla czego bliżej rozpatrzmy się w roztrząsanej broszurze, która podług wyrażenia autora, „posłuży przyszlęmu historykowi za przewodnika przy przedstawianiu tej epoki, której wypadki są w niej opowiadane.”

Autor nasz, jak widzieliśmy, nie wniknął głęboko w istotę kwestji polskiej; pozostał on na jej powierzchni, poprzestając na tych pojęciach, jakimi była napejona otaczająca go atmosfera, a których część zapewne przyniosł już z sobą z zagranicy. Rzeczywiście kto był za granicą w ostatnich latach przed powstaniem polskim, t. j. wówczas, kiedy Polska, jej stosunki względem Rosji, jej wymagania i tak zwane prawa historyczne były u wszystkich na ustach, ten musiał dostrzedz, jak polski sposób pisania, albo raczej *tworzenia* historii rozszerzył się w opinii powszechnej Europy zachodniej, dzięki zupełnemu brakowi przeciwdziałania, że strony niesfałszowanej nauki historycznej, której rozszerzenie należało do obowiązku i bezpośrednich interesów Rosji. Rosja jednak milczała i dla tego niema prawa uskarżać się, że kłamstwo historyczne w pojęciach Europy zachodniej za-

jęło miejsce prawdy historycznej, i zdoławszy zapuścić silne korzenie, silnie rozpostarło się w nich do tej pory, kiedy kwestja Polska, na nowo wystąpiła na scenę polityczną.

Początek tego kłamstwa historycznego głównie zawierał się w niedopowiedzeniu; na nim przedewszystkiem opierają się wykazywane przed Europą prawa Polski do Litwy (*). Wiadomości Europejszyków zachodnich w kwestji sporu rusko-polskiego, oparte są na faktach, że w ciągu kilku wieków Litwa była połączona z Polską. Fakt ten stanowi punkt wyjścia ich wiadomości, dalej w tył, w historią wieków minionych wzrok ich się nie zagłębia. Prawdziwy charakter tego połączenia dotychczas nie jest im zupełnie wiadomy; nie wiedzą oni, że takowe przez długi czas było tylko osobiste, że niejednokrotnie się przerywało, i przerywało skutkiem ciągłej protestacji ruskiej ludności Litwy przeciw niemu; że zupełnie stało się ono dopiero w ostatnich latach XVI wieku, przeciw woli Litwy, w chwili ostatecznej jej bezsilności, i że od owego czasu rozpoczął się dla Litwy najstraszliwszy perjod jej historii, perjod niepodobnych do opisania klęsk, okrucieństw i prześladowań religijnych. Wszystkiego tego Europejszyki zachodni nie wiedzą; niewiadomo im również oddawna, jak naród Wschodnio-Ruski patrzył na to zniewolenie swych braci; niewiadomo im, że tylko wewnętrzne rozterki, ucisk chytrego jarzma i wycieńczenie sił po zrzuceniu tego jarzma nie pozwoliły Wschodniej Rosji podać ręki pomocy swym braciom zachodnim, lecz że nigdy nie wyrzekała się jedności narodowej z nimi; że jak tylko z chaosu udzielnego, wyniku ziaro silnego składu państwowego dziedzin ruskich, monarcha ruski, jeszcze w pierwszych latach tegoż XVI wieku, mówiąc o teraźniejszym zachodnim kraju Rosji, w odpowiedzi posłom polskim, rzekł pełne znaczenia wyrazy: *Ruskaia ziemia ot naszych predkow, iz stariny nasza oteczina*.

Skutkiem takiej nieznamomości historii Europejszyki zachodni patrzają na zachodnie prowincje Rosji jak na podstępnie i gwałtownie oderwane przez Rosją Polse; w kwestji zaś o dawności praw historycznych do tych prowincji, przyznają takową, nie namysławiając się, Polse.

Z takimi pojęciami i nasz autor przybył do Polski. Na nich się on opierał, w nich utwierdził się tu jeszcze bardziej, gdyż jedni z Polaków umyślnie tają prawdę, a drudzy (większość) nie znają jej, i wskróś takich to pojęć autor patrzył na wypadki, które się rozwijały przed jego oczami.

Spór między Rosją i Polską o prowincje dawnego Księstwa Litewskiego nie może być roztrząsany jako przedmiot nawiasowy, na który przypadkowo padła mowa. Stanowi on, jak mówi autor „centrum ciężkości” i „węzeł” kwestji polskiej. Dla tego zamierzamy pokrótce skorzystać z gościnności, z jaką *Dziennik* otwiera swe szpalty naszym artykułom, aby pomówić specjalnie o tym sporze.

Poczucie dało było myślom autora prawdziwy kierunek; nie zbadał on go jednak, porzucił, a natomiast uległ wpływowi wiadomych bredni polskich, przez które Polacy, nie bacząc na bezustanne odwoływanie się do historii, rozumie się do historii własnego wyrobu, starają się zepchnąć kwestję z pola historycznego. Z liczby tych bredni, przestały już nas gniewać, lecz po prostu zabawiają roszczenia Polaków do *cywilizacyjnej* ich działalności w prowincjach ruskich dawnej Polski. Jaśnie wielmożni i prosto wielmożni panowie „cywilizatorowie narodu. A czyż on ich zna? Sami Polacy w tym punkcie, tak jak w wielu innych nie zgadzają się, nie ma co z nimi i rozprawiać. Ale autor rozbiieranej broszury jest człowiek myślący, zastanawiający się, i jak widać z niektórych ustępów jego broszury niepozbawiony politycznych i polityczno-ekonomicznych wiadomości. Powinien on wiedzieć, że cywilizacja wymaga jednego koniecznego warunku; pewnego stopnia dobrobytu. Lud w Rosji Zachodniej doświadczył, jak panowie polscy rozwijają na około siebie pomyślność wszędzie, gdzie im się uda ustać sobie gniazda. Razem z panami polskimi ruszyła się do Rosji Zachodniej ich nieodzielna podszewka, żydzi wszelkich rodzajów i gatunków, żyd faktor, żyd szynkarz, żyd zastawnik, żyd dzierżawca czynszów i powinności właścicielskich, młynów, promów, nawet kościołów, a nareszcie żyd rzemieślnik. Z samego ludu nie mógł się wyrobić stan średni, mieszczaństwo. Jakże potem i przy takiej wstrętnej nędzy, do jakiej go przeznaczili panowie polscy, mógł się on cywilizować? I gdzie plody tej działalności cywilizatorskiej? Autor zapewne nigdy własnymi oczami nie widział, do cze-

*) Koniecznym jest nadmienić, że poit imieniem Litwy, używanem przez nas dla krótkości, rozumiemy całą dawniejsze księstwo Litewskie, a teraz 9 gubernji zachodnich Rosji.

go jest podobny prosty lud w tych spornych prowincjach, gdzie pijawkami byli panowie polscy.

Takim sposobem, służąc, jak większość pisarzy cudzoziemców, tylko za mięświadomą trąbę, na której wygrywają się znane melodje polskie, autor mimo to wyobraża sobie, jakoby miał zdania samoistne, i dla tego mówi na 18-iej stronie swej broszury:

„Z całego tonu niniejszego dzieła widać, że nie należy do liczby tych, którzy *bona* albo *mala fide* poczytują historyczne prawa Polski do wspólnego zarządu z litewskimi i ruskimi prowincjami, za zatarte przez historią. Mimo wszelkich zjadliwych środków, nie udało się wszakże rządowi ruskiemu wytepić w tych prowincjach charakteru polskiego, podać polskich i polskich przekonani, a wszelkie starania tendencyjnych języko-znawców w celu sprowadzenia do tożsamości języków ruskiego i rusińskiego, były równie bezowocne, jak historyczne fałszerstwa najemnych historyków, usiłujących przeinaaczyć pierwotne stosunki między Moskwą a Polską. Tylko *wolna* nauka ma prawo dawać głos w sądzie nad narodami, tylko cywilizacja może nazywać swoim prawem mieniem to, co podbija.”

W tej tyradzie pysznie kończąc się, zawiera się cała suma *wiadomości* autora pod względem przeszłości i teraźniejszości prowincji, które nazywa on litewskimi i rusińskimi. Nie będziemy się z nim spierali, ale zrobimy uwagę i dowiedzimy autorowi, jeśli nasze artykuły dochodzą do niego, że suma naszych wiadomości w tymże przedmiocie o wiele większa, i że *nauka swobodna* uczy, że od czasów połączenia na nowo prowincji zachodnich z cesarstwem, a szczególnie w ciągu pierwszej ćwierci teraźniejszego wieku, polski duch nie tylko nie był wytepiany w tych prowincjach, lecz owszem *zakorzeniał* się w nich z siłą nigdy niebywałą, i nie *naprzekór* jakimkolwiek środkom rządu ruskiego, a mianowicie *w skutku* mylnych kroków rządowych. Tego wszystkiego autor nie wie i dla tego trąbi starą piosnkę o cywilizacji polskiej. Jakże rozstrzygnie on następną sprzeczność:

Na stronie 18-iej utrzymuje, że Polska zwycięstwami swej cywilizacji nabyła nieodwołalnych praw do prowincji ruskich. Na stronie 33-iej i na wielu innych czytamy uzalania się na: „indifferentizm obywateli,” t. j. inteligencji polskiej, dla „umysłowych interesów włóscian” t. j. dla kształcenia i cywilizowania narodu. Uzalania te, prawda, dotyczą Królestwa Polskiego; ale czyż autor myśli, że w prowincjach ruskich panująca kasta polska troszczyła się więcej o wychowanie, o cywilizację, aniżeli w istotnej Polse?

Zupełny brak samoistnych wiadomości u autora, a następnie zupełna zawistość jego idei od ciemnej i przepełnionej miazmami historycznego kłamstwa społeczności, z którą obcował, wykazuje się najlepiej przez to, że bez najmniejszego zdziwienia opowiada o uknutej przez stronnictwo agitacyjne uroczystości rocznicy sejmiku Horodelskiego (1413 roku), która się odbyła 10-go października 1861 roku w Horodle nad Bugiem, a na którą zjechali się deputacjami komitetów rewolucyjnych z gubernji litewskich. Dla człowieka znającego rzecz, uroczystość ta sama w sobie jest dostateczną, aby objaśnić nie tylko charakter całego powstania, ale szczególnie to, gdzie mianowicie, w jakich sferach społecznych, w prowincjach zachodnich Rosji przechował się „charakter polski, polskie podania i polskie przekonania,” słowem ciężenie ku Polse. Człowiekowi mającemu pretensję przemawiania w imieniu *swobodnej nauki* i przysposobianą materialem dla *swobodnej nauki*, wypadłoby wiedzieć, co takiego był ów akt, ułożony na sejmie Horodelskim, a na cześć którego d. 10-go października 1861 r. odbyła się wspomniana uroczystość. Należałoby mu wiedzieć, że akt ten u ludu prowincji litewsko-ruskich określany był nazwą *nieprawdy Horodelskiej*, dla tego iż był pierwszym zamachem na obywatelską i religijną swobodę narodu, i wywołał tak silne niezadowolnienie, że już w 1457 roku Kaźmierz na sejmie Wileńskim musiał go znieść; należałoby wiedzieć, że akt Horodelski to była pierwsza próba wprowadzenia do księstwa Litewskiego polskiej szlachecczyny, tej szlachecczyny, podług której jedna część narodu zaśluguje na wszelkie prawa i korzyści, a druga równie samowolnie zostaje ich pozbawioną. Wiedząc to wszystko, co wiedziećby należało, autor pojąłby, że bardzo naturalnie szlachta polska Królestwa i Litwy uwielbia „Horodelską nieprawdę” i urządza na jej cześć uroczystości, „poswiadczać przez to o ideale swych pragnień i dążeń. Lecz niemcowi, a nawet nie baronowi mekleburskiemu, (przynajmniej wnosząc z pojęć autora), lecz spółpracownikowi „Gazety narodowej,” nie dostrzedz wadliwego, antinarodowego i antiliberalnego charakteru ruchu, debiutującego przez *take* demonstracje, to znaczy mieć równie mało przenikliwości jak i nauki.

(dokończenie nastąpi).

Świątynia Chrystusa Zbawiciela w Moskwie. (*)

W dniu 17-m (29-m) sierpnia r. b. Najjaśniejszy Pan w czasie swego pobytu w Moskwie, zwiędzał, wraz z Wielkimi Książętami, budującą się tam świątynię Chrystusa Zbawiciela i dosyć szczegółowo oglądał prowadzone tam roboty. Przedtem Najjaśniejszy Pan, zatwierdził przedstawione przez głównego budowniczego Tona, ułożone przez tego ostatniego plany dalszych robót w świątyni, a mianowicie: urządzenia podłogi mozaikowej na całej przestrzeni świątyni i zewnętrznego na około niej korytarza, według rysunku p. Tona, i odmalowania pasa kopuły, według szkicu profesora Basina. Wnosząc z rysunku, podłoga kościoła Zbawiciela będzie nadzwyczaj piękna: będzie wyłożona labrodorem i szochińskim porfirem (głównymi żywiołami wszystkich robót kamiennarskich w kościele), z niewielką częścią włoskiego brodiglio i marmuru z Sienny; miejsce dla archireja, na samym środku kościoła, pod samą kopułą, będzie według myśli metropolity, nieruchome z marmuru, a stopnie do niego, podobnie jak schody na ambone, wyciosane z labradoru. Obraz Basina na pasie kopuły, mającym 38 sążni długości na 3 sążnie szerokości, będzie się składał z następujących figur: po środku od strony ołtarza, Chrystus Zbawiciel na tronie; po prawej jego ręce Bogarodzica, a po lewej Jan Chrzyciel, dalej archaniołowie, a za nimi na prawo i na lewo rozchodzą się, schodzące się na przeciwległej Zbawicielowi stronie, figury apostołów, proroków i praocjów. Niektóre figury, naprzykład Jan Chrzyciel, Adam i inne, wnosząc ze szkicu, objęci być znakomitemi. Nad pasem urządzone będzie przejście, a na około niego, dla oświecenia kopuły, przepyszny nieruchomy żyrandol (już jest gotowy, tylko jeszcze nie ustawiony na miejscu). Kopuła ma 12 sążni w średnicy, a wznosi się tak wysoko, że wewnątrz kościoła, licząc z resztą nie od podłogi, a od ziemi, do wyższej części kopuły, mogłaby pomieścić się cała dzwonnica Jana Wielkiego z krzyżem. (Wewnętrzna wysokość kościoła, od ziemi 33 sążni 1 1/4 arsz., od podłogi—32 sąż. 1/4 arsz.; cały kościół z krzyżem ma wysokości przeszło 49 sążni). Sufit kopuły maluje profesor Markow i takowy będzie skończony, jak spodziewają się, w styczniu roku przyszłego. Na nim wyobrażony jest Pan Bóg z rozpostartymi rękami; z ust, jego wychodzi duch święty w kształcie gołębia, a na kolanach siedzi niemowle, Jezus znapisem na piersiach *λογος* (słowo); głowa Pana Boga umieszczona jest nie na zenicie kopuły, a cokolwiek niżej, w stronie ołtarza, tak że wychodząc do kościoła przez główne drzwi, jasno i wyraźnie widać całą figurę. Cała masa kopuły spoczywa na czterech kolosalnych ścianach z kamienia, grubości po 4 sążnie w kwadrat, tak że wnętrze świątyni przedstawia figurę regularnego czteroramiennego krzyża. Ikonostas, w wschodnim ramieniu krzyża, będzie miał przy carskich wrotach powierchowność namiotu. Obraz zatronowy, dwa obrazy w ołtarzu, miejscowe ikony, carskie wrota i niektóre obrazy ikonostasu, będą dziełem pędzla profesora Neffa. Do zatronowego obrazu, artysta wziął za przedmiot ostatnią wieczerzę; nad ofiarnikiem będzie modlitwa o kielich, a na miejscowych ikonach, będzie z jednej strony Zbawiciel na tronie, z drugiej narodzenie Jezusa Chrystusa (Panna Marja z nowonarodzeniem niemowlęciem na ręku). Inne obrazy tak w ikonostasie, jak i na murach świątyni, nad chórami, powierzone zostały pp. Reimersowi, Chudiakowowi, Wenigowi i innym artystom. Oblicowanie zewnętrznych ścian kościoła czynnie postępuje naprzód; żywioły tego oblicowania stanowi labrador i szochiński profir, a przestrzeń na to przeznaczona, już została prawie całkiem niemi wyłożona; z szochińskiego profiru wznoszą się kolumny w arkadach i robią się ramki do medalionów, wyciosywanych z labradoru; nad pasem tych medalionów, tworzących niejako wewnętrzny cokół, będą prowadzone do wysokości chórów (idących nad zewnętrznym korytarzem przez całą jego długość), roboty z włoskich marmurów, a powyżej chórów do samej kopuły pójda ścienne obrazy. Labrador, którego bogate pokłady znajdują się w gubernji kijowskiej, nadzwyczaj jest piękny i bardzo mocny, tak że rozpiłowywanie takowego (maszyną parową) postępuje bardzo powoli (w niektóre dni niesłychanie trudno dojrzeć posunięcie się piły); kawałki kwarcu, zalane przy geologicznej formacji jakąś nie zdeterminowaną dokładnie masą, przedstawiają przy polerowaniu, nadzwyczaj piękną grę barw, przechodząc z srebrzysto galaretowatego odcienia do fioletowego i innych. Szochiński porfir (z gub. ołonieckiej) przedstawia bardziej jednorodną

masę i nie przepiłowya się a rozbija się. Wykończenie kolumn i innych części, regularność spustów i wyciosań wykonywanych nie przez maszynę, a od ręki przez ruskich kamieniarzy (pod kierunkiem majstra kamiennarskiego Teodora Filipowa), w istocie są zadziwiającymi i Najjaśniejszy Pan z uwagą zatrzymując się nad kawałkami labradoru i porfiru, przy nim polerowanymi, z wyraźną pochwałą raczył odezwać się o tych robotach. Skoro obraz na suficie kopuły, który także zaszczycony został Najwyższą pochlebnią pochwałą i inne roboty w kopule zostaną ukończone, p. Ton pragnął by urządzać szklaną, czasową pod kopułą podłogę (dla przepuszczania światła i zabezpieczenia od kurzu) i dopuścić publiczność do oglądania kopuły. Najjaśniejszy Pan łaskawie raczył się zgodzić na wykonanie tego zamiaru. W ogóle p. Ton, pragnąc co najprędzej mieć możność objąć jednym spojrzeniem wszystkie rezultaty obmyślanego przez niego dzieła i nie licząc na długie lata życia, chciałby, aby wszystkie pozostałe w świątyni roboty, rozpoczęte zostały jednocześnie przy nim: to zapewniłoby go, że w przyszłości nie ulegną już ważnym zmianom. Co się tyczy terminu, kiedy cała świątynia będzie mogła być ukończona, to zależy głównie, a nawet wyłącznie, od pieniężnych środków komisji: żeby środków tych nie brakowało, wszystkie roboty nie później byłyby ukończone jak za lat dziesięć lub dwanaście; w przeciwnym razie mogą się zaciągnąć na lat dwadzieścia pięć. W każdym razie, świątynia Zbawiciela Chrystusa kiedy zostanie skończona, cokolwiek bądź-by mówiono o jej pół-bizantyńskim stylu, będzie przedstawiała coś wspaniałego. Nie należy zapominać, że świątynia ta jest wznoszona na pamiątkę wypędzenia francuzów i dla tego ma pomnikowo-historyczne znaczenie. Świątynia otoczona jest zewnętrznym korytarzem, który będzie służył do kościelnych procesji. Ściany tego korytarza są pokryte wyobrażeniami sławnych chwil z wojen 1812, 1813, 1814 i 1815 roku, których trofea będą przeniesione do tego korytarza, zewsząd, gdzie dotąd były zachowywane; wchody do korytarza przez wspaniałe przedsionki z finlandzkiego granitu (służącego za cokół i dla całej świątyni), otwarte są ze wszystkich czterech stron; zewnętrzne ściany świątyni, okryte są do szczytu (oprócz stiukowanych powierzchni głównych rzeźb) białym kamieniem, i ozdobione podwójnym rzędem robót rzeźbionych: niższy główny rząd, napelniony jest przedmiotami ze starego i nowego testamentu, mającymi jakakolwiek odpowiedniość z wspomnionymi wypadkami historii ruskiej; wyższy rząd składa się z medalionów, z wyobrażeniami świętych dni, kiedy przez rosjan otrzymane zostało to, lub owe zwycięstwo; obszerna przestrzeń wyznaczana na dziedziniec świątyni, okolona będzie kratami z posągami bohaterów wspomnianych wojen; przy głównej bramie wzniesione będą piramidy z dział i kul; wszystkie otaczające budowle będą rozebrane; ku rzece Moskwie będą się spuszczały wspaniałe schodki z granitu...

Kronika.

* (N a i d a), opera Flotowa przedstawiona będzie w miesiącu listopadzie w teatrze ruskim w St. Petersburgu.

* Przyjechali do Warszawy: generał-adjutant J. C. M. książę Radziwiłł z Nieborowa i generał-major Kahanow z Radzimina; wyjechali: generał-lejtnant książę Bebutów, komendant miasta Warszawy do Iwangorodu, generał-majorowie *Lebidjew* do Kalisza i *Reinthal* do Nowogrodzkiej, rzeczywisty radca stanu *Bagniewski* członek rady stanu królestwa do Lublina.

* Listy niewłaścicielom do skrzynek pocztowych ułożone, w dniu 2 listopada 1865 roku a mianowicie, pod adresem: Teodor Makrow w Nowozybkowie Czernigowskiej gubernji, Wacław Prażmowski ulica Warszawska dom Holca bez oznaczenia miejsca, Józef Ludwik w Wólce, Aleksy Sidorow w Petersburgu, Ludwik Janiszewski w Kopytowiu, M. Goldberg Rejsner i Wejberg bez wyraźnego oznaczenia miejsca, Janiszewski w Citwie powiecie Humańskim, Karol Petersilge w Brześciu Litewskim, Zofia Skorwit w Romoszkach przez Uciany.

Kalendarz.

W sobotę, 4 listopada. — św. Karola Boromeusza bisk. — Słońce wsch. o godz. 7 min. 2; zach. o godz. 4 min. 25.

W niedzielę, 5 listopada. — św. Zacharjasza i Elżbiety. — Słońce wsch. o godz. 7 min. 4; zach. o godz. 4 min. 23.

Widowiska.

W Piątek, 22 października (3 listopada). TEATR WIELKI. — *Cenerentola* (Kopcuszek). — Przez artystów Włoskich). — Abonament N. 4. lit. C. — (Zacznij się o godzinie 7-ej).

TEATR ROZMAITOŚCI. — Było to pod Wagram. — Popielnica. — Piętro wyżej. — (Zacznij się o godzinie 7-ej).

W sobotę, 23 października (4 listopada).

WIELKI TEATR. — *Un ballo in Maschera* (Bal maskowy). — Opera przez Artystów Włoskich. — Abonament zawieszony. — (Zacznij się o godzinie 7-ej).

TEATR ROZMAITOŚCI. — *Szklanka wody*. — (Zacznij się o godz. 7-ej).

DOLINA SZWAJCARKA. — Wielkie przedstawienie akrobatów i ekwilibrystów. — Cena wejścia kop. 50.

W dniu 21 października (2 listopada) było osób: — W teatrze Wielkim 800. — W Dolinie Szwajcarskiej 84.

Ceny targowe.

dnia 21 października (2 listopada).

Rodzaj produktów	Korzec od — do	
	ruble srebrne	i kopiejki
Pszenica. Waga 230—245 f.	5 —	6 75
Żyto „ „ 220—233 f.	4 42 1/2	4 65
Jęczmień. „ „ „	2 55	3 22 1/2
Owies „ „ „	1 65	1 95
Groch polay. „ „ „	5 40	6 30
Kartofle „ „ „	1 —	1 5
Pud siana od k. 35—40. Pud słom. od k. 25—30		
Dowozy: Pszenicy 250; Żyta 400; Jęczmienia 400; Owsa 500 korcy.		
Wiadro okowity od rs. 2 k. 46 1/2 do rs. 2 k. 57 1/2		
Garniec „ „ od rs. — k. 80 1/2 do rs. — kop. 84		
Wymierzono w Urzędzie Kons. wiader 1,600.		

Obserwatorium Meteorologiczne.

d. 21 paździer. (2 listopada)

	o godz. 6 z rana.	o god. 4 po po
Barometr w milimetrach.	751 3	51 0
Termometr Reaum.	+ 3 0 2	8 9
Stan nieba.	poch. mgła	na p. pog.
Największe ciepło + 8 9 R. Najmniejsze ciepło + 2 4 R.		
Z rana d. 22 paździer. (3 listopada) + 5 6 R. ciepła.		

Wysokość wody na Wiśle stóp 2 cali 4.

KURS GIELDY WARSZAWSKIEJ.

dnia 22 października (3 Listopada) 1865 r.

MONETY.	Żądane		Płacone	
	Rs.	Kop.	Rs.	Kop.
Pół-Imperjały Rosyjskie	—	—	6	25
Dukaty Holenderskie nowe ważne	—	—	3	60
Frydrychsory Pruskie	—	—	—	—
Pruski Kurant	—	—	—	—
PAPIERY.				
Oblig. Skarbu za 100 Rs. (oprócz kup.)	84	63 1/2	—	—
Bilety Skarbu Królestwa Polskiego	—	—	—	—
Listy Zastawne białe III, Okr. (oprócz kuponu) za 15 Rs.	12	11 1/6	12	6 1/6
„ „ Serja II.	—	—	—	—
Obligacje Czast. na 500 Zł. (opr. kup.)	—	—	—	—
Cert. Banku na Oblig. Czastkowe lit. A. na 300 Zł.	—	—	52	—
„ „ lit B. na 200 Zł. bez proc. procento.	—	—	—	—
Dowozy Kom. Centr. Likwi. za 100 Zł.	—	—	6	15
Rosyjska pożyczka z r. 1854, opr. kup.	89	69 1/3	—	—
„ „ z r. 1855	—	—	—	—
Rosyjska pożyczka prem. z 1865 (opr. kup.)	110	75	111	50
Metaliki Lutowe	—	—	100	8 1/2
„ „ Sierpniowe	—	—	100	—
Bilety Banku Ces. Ros. z r. 1860, opr. kuponu.	—	—	91	—
Oblig. Współ. Żegluga Parowej w Królestwie Polskiem po Rs. 750	—	—	—	—
Akcje Głównego Towarzystwa Rosyjskiego dróg żelaznych	—	—	123	75
Obligacje Kolei Żelaznej Warszawsko-Petersburgskiej za rs. 100	—	—	92	50
Akcje Drogi Żelaz. Warsz.-Bydgoskiej po Rs. 100 i 500	72	—	—	—
Akcje Drogi Żel. War.-Wied. za sztukę	—	—	79	—
Obligacje Drogi Żel. Warsza.-Wiedeń. po frank 500 za sztukę	—	—	—	—
Akcje Drogi Żelaz. Warsz.-Terespolskiej (oprócz kuponu).	100	50	100	—
Akcje Dro Żel. fab. Łódzkiej (opr. ku.)	100	50	100	—

WEXLE.

Berlin	100 Tal.	2 m.	112	95	112	80
Wrocław	„ „	k. t.	—	—	—	—
Gdańsk	„ „	2 m.	—	—	—	—
Hamburg	300 B. Mk.	2 m.	173	10	—	—
Londyn	1 Ft. St.	3 m.	7	68	7	66
Paryż	300 Frank.	2 m.	92	10	91	80
Wiedeń	150 Zł. W.A.	2 m.	105	90	105	60
Petersburg	100 Ru. sr.	1 m.	99	50	99	25
„ „ „	„ „	k. t.	—	—	—	—
Moskwa	„ „	1 m.	—	—	—	—
„ „ „	„ „	k. t.	—	—	—	—

Wartość kuponu bieżącego od Oblig. Skarbo. Rs. — k. 3 1/2 od Listów Zastaw. kop. 21 1/2 Od rosyjskiej pożyczki z roku 1854 rs. — k. 30 1/2

(*) Artykuł ten wyjęty jest z obszernego opisu pobytu Najjaśniejszego Pana w Moskwie w r. b., zamieszczonego w *Mosk. Wied.*

OBWIESZCZENIA SĄDOWE I ADMINISTRACYJNE.

OBWIESZCZENIA SPADKOWE.

(N. D. 4631). *Pisarz Sądu Pokoju Okręgu Łowickiego.*

„Po śmierci: Anieli Kolaszyńskiej, współwłaścicielce nieruchomości pod Nr. 275 w mieście Łowiczu położonej, otworzył się spadek do regulacji którego termin półroczny na dzień 1 (13) Lutego 1866 r. w Kancelarii Sądu wyznaczam i wzywam interesentów, iżby z dowodami legitymacyjnymi w tym terminie stawili się pod prekluzją.

Łowicz d. 7 (19) Lipca 1865 r.
Rzecznik: Rzeszotarski.

OBWIESZCZENIA HYPOTECZNE.

(N. D. 6533) *Trybunał Cywilny Gubernji Warszawskiej w Warszawie.*

Podaje do wiadomości, iż nieruchomość w Warszawie pod Nr. 485 na Pradze położona do pierwsiastkowej regulacji hipotecznej wywołaną zostaje i że termin do tej regulacji na dzień 9 (21) Lutego 1866 r. jest oznaczony a do skutecznienia dzieła regulacyjnego Pisarz Kancelarii Ziemiańskiej, Karol Hube wyznaczony. Wzywa strony interesowane, aby w terminie tym z prawami do nieruchomości takiej ściągającymi się dowodami prawnymi wykazanymi same lub przez pełnomocników urzędowo umocowanych przed delegowanym stawili się i spisaniu protokołu regulacyjnego obecne były, a to pod prekluzją prawem z roku 1818 o przywilejach i hipotekach zagrożoną, decyzyą nad dziełem regulacyjnym przez zwierzchność hipoteczną wydaną zostanie.

Warszawa d. 9 (21) Października 1865 r.
Prezes, Polczycki.

(N. D. 6582) *Trybunał Cywilny Gubernji Warszawskiej w Warszawie.*

Podaje do wiadomości iż nieruchomość w Warszawie pod N. 341 na Pradze położona do pierwsiastkowej regulacji hipotecznej wywołaną zostaje i że termin do tej regulacji na dzień 9 (21) Lutego 1866 r. jest oznaczony a do skutecznienia dzieła regulacyjnego Pisarz Kancelarii Ziemiańskiej, Karol Hube wyznaczony. Wzywa strony interesowane, aby w terminie tym z prawami do nieruchomości takiej ściągającymi się dowodami prawnymi wykazanymi, same lub przez pełnomocników urzędowo umocowanych, przed delegowanym stawili się i spisaniu protokołu regulacyjnego obecne były a to pod prekluzją prawem z roku 1818 o przywilejach i hipotekach zagrożoną, decyzyą nad dziełem regulacyjnym przez zwierzchność hipoteczną wydaną zostanie.

Warszawa d. 9 (21) Października 1865 r.
Prezes, Polczycki.

LICYTACJE I SPRZEDAŻE PUBLICZNE.

(N. D. 6465). *Bank Polski.*

Podaje do wiadomości, że w d. 4 (16) Listopada r. b. o godzinie 12-iej w południe, odbywać się będzie w Sali posiedzeń Banku Polskiego licytacja i w minus przez opieczetowane deklaracje na trzech letnią dostawę drzewa opałowego, do zakładu papierni w Jeziorniej po 2000 sążni kubicznych miary stóp 216, rocznie, a w tej ilości drzewa sosnowego lub olszowego 1,500 sążni, dębowego 200, poczynając od d. 19 Listopada (1 Grudnia) r. b. Drzewo to powinno być w lesie, niałe i lupane na szczytach, w rozmiarach na długość łokci 12 zy, grubości w promieniu najmniej cali pięć miary polskiej. Cena do licytacji w minus, ustanawia się za jeden sążen z dostawą do zakładu papierni w Jeziorniej, drzewa sosnowego lub olszowego rs. 7 kop. 5, drzewa dębowego 7 kop. 80. Vadjum do licytacji ustanawia się rs. 1,400. Kaucja zaś do samej dostawy, rs. 3,600. Szczegółowe warunki dotyczące tej dostawy, przejęcie można w biurze Naczelnika kancelarii Banku Polskiego, oraz w biurze Zarządzającego zakładem papierni w Jeziorniej, każdodziennie w godzinach zwykłych biurowych wyjąwszy dni świąteczne.

Mający chęć podjęcia się tej dostawy, winni złożyć deklarację opieczetowaną, adresowaną do własnych rąk Prezesa Banku, deklaracja na dostawę drzewa dla zakładu papierni w Jeziorniej, napisaną podług wzoru niżej zamieszczonego, bez przekreśleń i skrobań, przy której dołączony być winien kwit kasy Banku na złożone vadjum. Deklaracje takie i przyjmowane będą do dnia licytacji, to jest do dnia 4 (16) Listopada r. b. do godziny 12-iej w południe, złożone zaś po tym czasie, lub nie podług wzoru napisane przy, te nie będą.

Vice-Prezes Rzeczywisty Rada Stanu,
Szemiota.

Naczelnik Kancelarii, J. Makulec

Wzór do deklaracji,

W skutek ogłoszenia Banku z dnia 14 (26) Października r. b. składam niniejszą deklarację że podejmuję się dostarczyć dla Zakładu papierni w Jeziorniej przez lat trzy drzewa opałowego po 2000 sążni kubicznych miary polskiej stóp 216, podług warunków które mi są wiadome, po cenie za jeden sążen z dostawą na plac zakładu, drzewa sosnowego lub olszowego po rs. 7 kop. 5, dębowego po rs. 7 kop. 80 (wypisać wyraźnie literami). Kwit Kasy Banku na złożone vadjum rs. 1,400 dołączam (wypisać datę, imię i nazwisko i miejsce zamieszkania).

(N. D. 6301) *Magistrat Miasta Warszawy.*

Podaje do wiadomości powszechnej, że w dniu 28 Października (9 Listopada) r. b. o godzinie 12 w południe, odbędzie się w sali posiedzeń Magistratu licytacja, in minus przez opieczetowane deklaracje na wystawienie zabudowań dla otworzyć się mającej rogatki Wileńskiej, przy drodze prowadzącej do osady Targówek, za Pragę, od sumy na r. 1,321 kop. 98 1/2 obliczonej, w warunkach zamieszczonej i do niniejszej licytacji podanej.

Mający przeto zamiar ubiegania się o takowe przedsiębiorstwo, mogą złożyć w czasie i miejscu wyżej oznaczonym, na ręce p. o. Prezydenta opieczetowane deklaracje napisane podług wzoru niżej zamieszczonego, a w tych wyraźnie literami bez skrobań, poprawek i przekreśleń, wypiszają jaki odstępują procent, od sumy wykazem kosztów objętej i do licytacji podanej.

Nadto do deklaracji, winien być dołączony Kwit Kasy Głównej i Ekonomicznej miasta Warszawy na złożone vadjum w ilości r. 100 i na koszt ogłoszenia r. 10, które nieutrzymującemu się przy licytacji, zaraz zwrócone będą.

Inne warunki dotyczące w mowie będącej licytacji, oraz plany wystawić się mających zabudowań, są do przejrzania w Wydziale Administracyjnym każdodziennie wyjąwszy dni świątecznych.

Warszawa d. 5 (17) Października 1865 r.

p. o. Prezydenta,
Jenerałnego Sztabu,
Jenerał Major Witkowski,
Naczelnik Kancelarii Luceński.

Wzór do deklaracji.

W skutek ogłoszenia z dnia podaje niniejszą deklarację, iż podejmuję się wystawienia zabudowań dla otworzyć się mającej rogatki Wileńskiej, przy drodze prowadzącej do osady Targówek za Pragę, za sumę anszlagową wynoszącą r. 1,321 kop. 98 1/2 (wypisać literami) i odstępuję od takowej procentów N. N. (wypisać literami) podając się wszelkim obowiązkom i zastrzeżeniom w warunkach licytacyjnych zamieszczonym. Vadjum w ilości r. 100 i na koszt ogłoszenia r. 10 przy niniejszem załączam.

Stałe moje zamieszkanie w N.

Pisałem dnia N.

(podpisać imię i nazwisko)

(N. D. 6348) *Magistrat miasta Warszawy*

Podaje się do wiadomości powszechnej, że w dniu 5 (17) Listopada r. b. o godzinie 12 w południe, odbędzie się w Sali posiedzeń Magistratu licytacja in minus przez opieczetowane deklaracje, a następnie głośna pomiędzy konkurentami, którzy deklaracje złożyli od najkorzystniejszej dla miasta zadeklarowanej sumy, na dostawę w ciągu lat dwóch 1866 i 1867 na potrzebę miasta Warszawy, kamieni brukowych rocznie około sażeńów sześciennych 800 wyraźnie ośmset i szabru do konserwacji ulic, dróg i placów w roku 1866 sażeńów sześciennych 174 a w roku 1867 takichże sażeńów 274 od podwyższonych cen a mianowicie:

a) za sażeń sześcienny kamieni brukowych rs. 47 kop. 80, wyraźnie rs. czterdzieści siedm kop. ośmdziesiąt.

b) za takichże sażeń szabru rs. 52 kop. 14 1/2 wyraźnie rs. pięćdziesiąt dwa kopiejek czterdzieści i pół.

c) za wyluczenie sażena sześciennego szabru z kamieni własnością miasta będących od dotychczasowych cen to jest od rs. 3 kop. 70 wyraźnie od rubli srebrem dziewięć kop. siedm dziesiąt.

Mający przeto zamiar ubiegania się o takowe przedsiębiorstwo, mogą złożyć w czasie i miejscu wyżej oznaczonym na ręce p. o. Prezydenta opieczetowane deklaracje, napisane podług wzoru niżej zamieszczonego a w tych wyraźnie literami bez skrobań, poprawek i przekreśleń wypiszają jaki odstępują procent od cen warunkami objętych i do licytacji podanych.

Nadto do deklaracji winien być dołączony kwit Kasy Głównej Ekonomicznej miasta Warszawy na złożone vadjum w ilości r. 8738 kop. 52 i na koszt ogłoszenia rs. 20 które nieutrzymującemu się przy licytacji natychmiast zwrócone będą.

Inne warunki dotyczące w mowie będącej

licytacji są do przejrzania w wydziale Administracyjnym Magistratu każdodziennie wyjąwszy dni świątecznych.

Warszawa dnia 4 (16) Październ. 1865 r.

p. o. Prezydenta,
Jenerałnego Sztabu,
Jenerał Major Witkowski.

Naczelnik Kancelarii Luceński.

Wzór do deklaracji

W skutek ogłoszenia z dnia podaje niniejszą deklarację, iż podejmuję się dostawy (wypisać z ogłoszenia) i odstępuję od takowych cen procentów N. N. (wypisać literami) podając się wszelkim obowiązkom i zastrzeżeniom w warunkach licytacyjnych zamieszczonym. Vadjum w ilości rs. 8738 kop. 52 i na koszt ogłoszenia rs. 20 przy niniejszem załączam.

Stałe moje zamieszkanie w N. N.

Pisałem dnia N. N.

(podpisać imię i nazwisko)

(N. D. 6466) *Wydział Górnicwa przy Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu.*

Podaje do wiadomości że w biurze Jego w dniu 4 (16) Listopada r. b. o godzinie 1-iej po południu, odbędzie się licytacja in minus za deklaracjami opieczetowanymi, na dostawę w ciągu roku 1866 oleju, materiałów smarowych, różnych skór i innych drobnych materiałów fabrycznych do Magazynu Okręgu Zachodniego w Dąbrowie.

Każdy mający chęć podjęcia się tej imprezy, obowiązany złożyć na vadjum rs. 1500 i na koszt licytacyjne rs. 30 do Kasy Banku Polskiego, Kasy Zakładów Górniczych Okręgu Zachodniego w Dąbrowie, lub Składu Głównego Rządowego Żelaza w Warszawie i połączyć deklaracją wydziałowi Górnicwa w oznaczonym terminie, na papierze stemplowym ceny kop. 75 w następujących słowach. Wzór do deklaracji.

W skutek ogłoszenia Wydziału Górnicwa z dnia 14 (26) Października r. b. Nr. 5302 podaje niniejszą deklarację, iż podejmuję się w ciągu roku 1866, dostawy oleju, materiałów smarowych, różnych skór i innych drobnych materiałów fabrycznych do Magazynu Okręgu Zachodniego w Dąbrowie odstępując od cen do licytacji podanych procent (wypisać wysokość procentu liczbą i literami) podając się wszelkim obowiązkom oraz zastrzeżeniom zamieszczonym w warunkach licytacyjnych, przemennie odczytanych, zrozumianych i podpisanych.

Kwit Kasy Kasy N na złożone vadjum rs. 1,500 i na koszt licytacyjne rs. 30 dołączam które wrazie nieutrzymania się na licytacji sam odbiorę.

Stałe moje zamieszkanie jest w N. najbliższej stacji pocztowej N. a jeżeli w Warszawie wymienić ulicę i numer domu

Pisałem w N dnia mca 1865 r.

(podpisać wyraźnie imię i nazwisko)

Deklaracje takie winny być zapieczetowane lakiem i mieć adres: Do wydziału Górnicwa deklaracja na dostawę w roku 1866 oleju, materiałów smarowych, różnych skór i innych materiałów fabrycznych do Magazynu Okręgu Zachodniego w Dąbrowie

Warunki szczegółowe do tej licytacji, mogą być przejrzane w godzinach biurowych w wydziale Górnicwa lub u Naczelnika Zakładów Górniczych Okręgu Zachodniego w Dąbrowie

Warszawa d. 14 (26) Października 1865 r.

p. o. Dyrektora Wydziału Szmidecki.

Naczelnik Sekcji, Kozarski.

Naczelnik Kancelarii, Reklewski.

(N. D. 6558) *Wydział Górnicwa przy Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu.*

Ogłasza, że będąc właścicielem nieruchomości w mieście Warszawie przy ulicy Solec pod Nrem 2909 na gruncie dziedzicznym położonej, Praterem zwanej, nieruchomości, to jest dom z zabudowaniami, placami, ogrodami, słowem z wszelkimi przyległościami do niego należącymi, wystawia na sprzedaż przez licytację, za pośrednictwem deklaracji opieczetowanych, w d. 19 Listopada (1 Grudnia) r. b. o godzinie 1-iej po południu w biurze Wydziału Górnicwa odbyć się mającą.

Cena do licytacji oznaczona zostaje rs. 65,000 in plus, a każdy ubiegający się o to kupno, obowiązany złożyć do kasy Banku Polskiego lub Składu Głównego Żelaza Rządowego na vadjum rs. 6,500, oraz na koszt licytacyjne rs. 60 w gotówzinie, i dowód na to dołączyć do deklaracji podać się mającej na papierze stemplowym ceny kop. 75 w terminie powyżej oznaczonym Wydziałowi Górnicwa podług następującego wzoru:

W skutek ogłoszenia Wydziału Górnicwa z d. 19 (31) Października r. b. Nr. 5337 podaje niniejszą deklarację, iż zobowiązuje się kupić nieruchomość Nr. 2909 w Warszawie przy ulicy Solec położoną, za sumę rubli srebrem (wypisać nie tylko liczbami ale i literami) podając się wszelkim obowiązkom i zastrzeżeniom w warunkach licytacyjnych objętych.

Zaświadczenie kasy N. na złożone vadjum w gotówzinie rs. 6,500 i na koszt licytacyjne rs.

60 dołączam, które w razie nieutrzymania się na licytacji sam odbiorę.

Stałe moje zamieszkanie w N. najbliższej stacji pocztowej N., położone (a jeżeli w Warszawie, to wymienić Nr. domu).

(Podpisać czytelnie imię i nazwisko)

Utrzymujący się na licytacji, najdalej w ciągu dni 15 od daty zawiadomienia o zatwierdzeniu takowej, obowiązany jest wnieść do kasy Banku Polskiego taką sumę, którąby łącznie z złożonym do licytacji vadjum wynosiła jedną czwartą część postąpnego na licytacji szacunku, pozostałe zaś trzy czwarte szacunku będzie miał rozłożone do spłaty z procentem sześć od sta, na lat sześć w 12 idących po sobie równych ratach półrocznych między 1 i 12 Stycznia, tudzież między 1 i 12 Lipca każdego roku niszcząc się winnych.

Nieruchomość ta każdego czasu na gruncie obejrzana być może, a inne warunki są do przejrzania w godzinach służbowych w Wydziale Górnicwa i u Naczelnika Zakładu Machin na Solecu w Warszawie.

Warszawa, d. 19 (31) Października 1865 r.

p. o. Dyrektora Wydziału,

Szu i lecki.

Naczelnik Sekcji, Kozarski.

Naczelnik Kancelarii, Reklewski.

(N. D. 6251). *Wydział Stada Rządowego koni w Janowie*

Podaje do wiadomości powszechnej iż z mocy upoważnienia J.W. Dyrektora Stada Rządowego Koni w Królestwie Polskiem, odbędzie się w biurze Wydziału Stadnego w m. Janowie, Powiecie Białskim, Gubernji Lubelskiej w d. 1 (13) Listopada r. b. licytacja in minus przez deklaracje opieczetowane na dostawę furazów dla Stada Rządowego koni w Janowie, na przeciąg czasu od 1 Listopada r. b. do ostatniego Października 1866 r. w ilości następującej:

owsa czwartki . . . 2,700.
siana pudów . . . 3,000.
słomy ozimej pudów 10,000.

Do tytułu tych artykułów, uktęcznie się ma partiami w gatunkach zdrowych i czystych. Ceny od których licytacja in minus będzie dopelniona ustnowione zostały:

na owsa czwartki . . . Rs 3 k. 30.
na siana pud k. sr. . . . . 30.
na słomy ozimej pud . . . . . 15.

Deklaracje opieczetowane, podług niżej umieszczonego wzoru, przyjmowane będą w biurze Wydziału Stadnego do godziny 1-iej po południu, a po otwarciu których, konkurenci do licytacji głośnej przystąpią.

Podające deklaracje obowiązany jest złożyć w gotówzinie lub listach zastawnych vadjum wyrównujące 1/10 część sumy jaka z obliczenia podług cen zaofiarowanych za furazę przypadnie

Szczegółowe warunki będą do przejrzania w każdym czasie w biurze J.W. Dyrektora Stada w Warszawie i w Wydziale Stadnym w Janowie w godzinach biurowych.

Janów, dnia 2 (14) Października 1865 r.

Inspektor Stada, Toliński.

Sekretarz Wydziału, Stokowski.

Wz r do Deklaracji opieczetowanej.

W skutek ogłoszenia Wydziału Stada z dnia N. podaje niniejszą deklarację, iż z obowiązuję się dostawie do Głównego Zakładu Stada Rządowego Koni w Janowie.

Owsa czwartki N. (wypisać).

Siana pudów N. (wypisać).

Słomy ozimej prostej pudów N. (wypisać) a to po cenach:

Za owsa czwartki Rsr. N. (wyraźnie).

Za siana pud N. (wyraźnie).

Za słomy ozimej prostej N. (wyraźnie).

Podając się wszelkim obowiązkom i zastrzeżeniom w warunkach licytacyjnych objętych. Na vadjum składam w gotówzinie lub listach zastawnych sumę Rs. N. (wyraźnie).

Stałe moje zamieszkanie jest w N. (wypisać).

Pisałem w N. dnia mca i roku.

(Podpisać wyraźnie imię i nazwisko).

(N. D. 6401). *Naczelnik Powiatu Opatowskiego.*

Podaje do powszechnej wiadomości, że w dniu 10 (22) Listopada r. b. o godzinie 12-iej w południe, odbywać się będzie w biurze mojem in minus licytacja przez opieczetowane deklaracje na imprezję sprawienia dla miasta Opatczna 18 latarni rewerberowych z słupami żelaznymi. Za praetium do licytacji ustanwia się suma rs. 1,568 kop. 27, anszlagiem przez Komisję Rządową zastrzeżonym objęta. Mający przeto chęć licytowania zgłosić się zechcą w terminie powyższym do biura mego z deklaracjami na stemplu ceny kop. sr. 30, podług poniżej domieszczonej formy napisanymi, do których kwit kasowy na złożone w kwocie rs. 156 kop. 83 vadjum dołączony być powinien, o innych warunkach licytacyjnych w każdym czasie w biurze mojem dowiedzieć się można.

Wzór do Deklaracji.

W skutek ogłoszenia Naczelnika Powiatu

